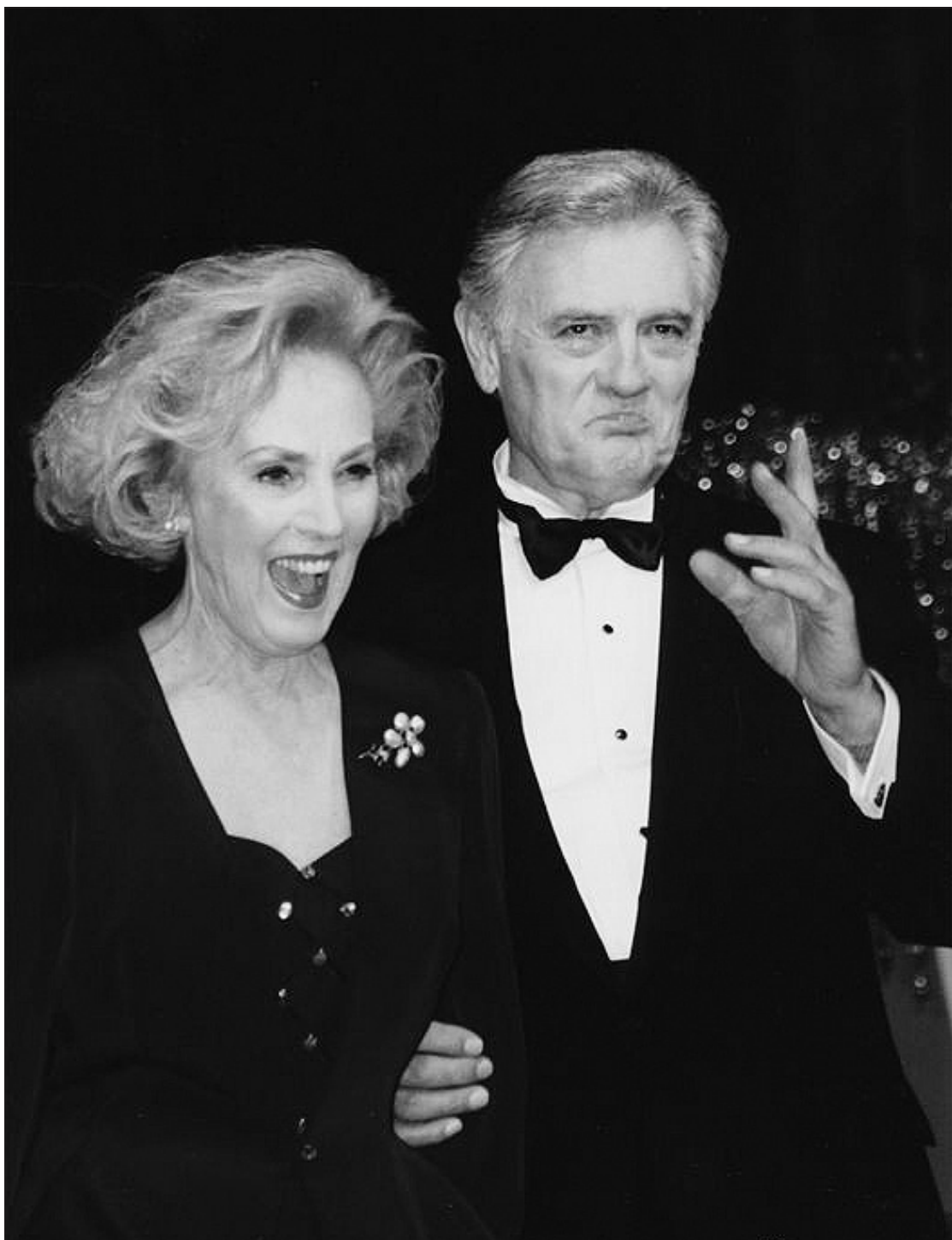

Linksmų šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų!

Prezidento Valdo Adamkaus ir ponios Almos Adamkienės sveikinimo žodis „Dirvos“ skaitytojams šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga

Mieli „Dirvos“ skaitytojai, pirmiausia norime palinkėti Jums ramybės šiame sujauktame ir nelaimių krečiamame pasaulyje. Visiems linkime sveikatos, supratimo ir pagarbos vienas kitam. Kviečiame telktis ties mus vienijančia bendra veikla ir puoselėti glaudesnius žmogiškuosius ryšius. Tęskite lietuvišką veiklą, mes esame dėkingi Jums už šį darbą!

Laimingų, šviesių šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų bei Dievo palaimos mums visiems!

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė

RUSIJA NETURI JOKIOS TEISĖS NURODINĖTI NATO

Rusija neturi jokios teisės nurodinėti NATO partnerėms, sako pirmojo užsienio vizito į Lietuvą gruodžio 19 d. atvykusi Vokietijos gynybos ministrė Christine Lambrecht.

„Turime aiškiai pasakyti Rusijai, kad ji neturi jokios teisės nurodinėti NATO partnerėms, kaip jos turėtų elgtis. Tai yra išvis nediskutuotinas klausimas“, – Rukloje, Jonavos rajone, žiniasklaidai sakė Ch. Lambrecht.

Kartu spaudos konferencijoje dalyvavęs Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas teigė, kad negalima leisti Rusijai „braižyti naujų raudonųjų linijų“.

„Negalima dalyti Europos į saugumo sferas, negalima uždrausti šalims pasirinkti jų saugumo orientaciją“, – kalbėjo ministras.

Reikalavimai „nėra priimtini“

Rusija gruodžio 17 d. pa-

skelbė NATO bei JAV adresuotus saugumo reikalavimus, kuriuose nurodoma, kad Aljansas negali priimti jokių naujų narių ir neturėtų steigti jokių karinių bazių buvusiose sovietinėse šalyse.

Dokumente raginama nustatyti raketų dislokavimo apribojimus ir sakoma, kad NATO narės turėtų „įsipareigoti susilaikyti nuo tolesnės (bloko) plėtros“.

Jungtinėms Valstijoms adresuotame saugumo sutarties projekte rašoma, kad Vašingtonas turėtų blokuoti bet kurios buvusios sovietinės šalies prisijungimą prie NATO.

Šios sąlygos paskelbtos Rusijai reikalaujant, kad NATO atsisakytų įsipareigojimo ateityje priimti į savo gretas Sakartvelą ir Ukrainą.

NATO adresuotame dokumente taip pat rašoma, kad Maskva ir Aljansas turėtų dėti pastangas „užkirsti ke-

lią incidentams“ Baltijos ir Juodosios jūros regionuose, taip pat įsteigti karštąją liniją „skubiems kontaktams“.

Pasak Lietuvos ministro, savo reikalavimais Rusija siekia suskaldyti NATO, susilpninti Aljanso rytinio flango apgimamumą ir eliminuoti Jungtinių Valstijų buvimą Europoje.

„Tokie reikalavimai nėra priimtini, jeigu mes galvojame apie savo šalių saugumą“, – sakė A. Anušauskas.

K. Lambrecht teigė, kad NATO šalių atstovai aptars Rusijos reikalavimus kitą savaitę.

„Tvirtas įsipareigojimas“

Jonavos rajone, Rukloje, Ch. Lambrecht susitiko su čia tarnaujančiais Vokietijos kariais. Jie vadovauja nuo 2017 metų Lietuvoje dislokuotam NATO tarptautiniam batalionui.

Šiuo metu vienetė tarnauja apie 1,1 tūkst. karių, pusė jų yra iš Vokietijos.

„Tai rodo tvirtą įsipareigojimą mūsų regiono saugumui“, – sakė A. Anušauskas.

K. Lambrecht teigė, kad pirmojo vizito į užsienį į Lietuvą pasirinko sąmoningai, norėdama „paremti mūsų sąjungininkus ir pasiųsti vienybės signalą“.

„Tvirtai stovime mūsų partnerių ir draugų pusėje ir mes tęsime puikų mūsų karinių pajėgų bendradarbiavimą“, – kalbėjo ministrė.

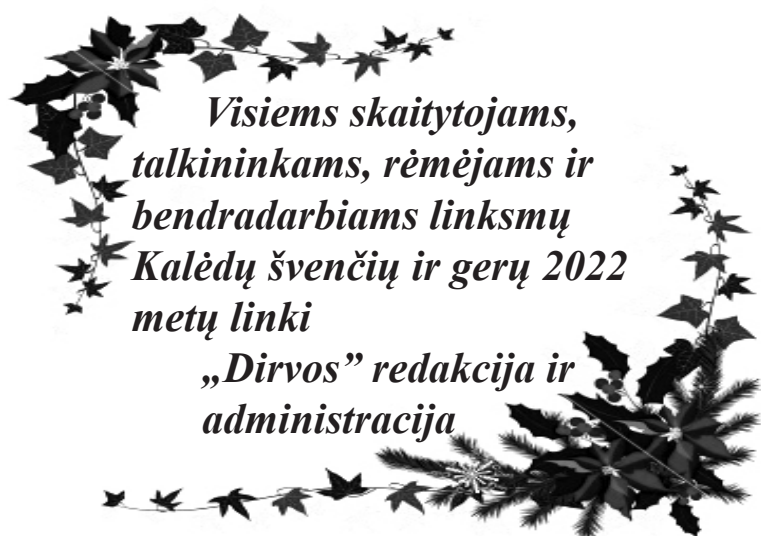
Ji tvirtino puikiai suprantanti dėl saugumo situacijos regione susirūpinusias Baltijos šalis.

A. Anušauskas sakė, kad Rusija Karaliaučiaus srityje šiuo

metu yra dislokavusi pajėgas, kurios yra „dešimtį kartų didesnės“ už Rukloje dislokuotą tarptautinį batalioną.

„Šioje situacijoje Rusijos reikalavimai, silpninantys mūsų šalių saugumą, yra tiesiog neįmanomi. Neįmanoma jų įgyvendinti ir aš manau, kad jie turi būti atmesti“, – teigė Lietuvos ministras.

Panašūs NATO tarptautiniai vienetai Rusijai atgrasyti buvo dislokuoti ir kitose Baltijos šalyse bei Lenkijoje. **LRT**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Seimas gruodžio 18 d. patvirtino atnaujintą Nacionalinio saugumo strategiją. Nacionalinio saugumo strategijos atnaujinimo darbo grupei vadovavęs krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas teigia, kad saugumo aplinkos pokyčiai pareikalavo iš naujo įvertinti, kaip sutelktomis valstybės ir jos piliečių pastangomis užtikrinti nacionalinio saugumo interesų stiprinimą. Kaip teigiama Krašto apsaugos ministerijos (KAM) pranešime, atnaujintoje strategijoje išskiriami trys nacionalinio saugumo politikos prioritetai ir uždavinius formuojantys ramsčiai: pasirengimas valstybės gynybai, valstybės ir visuomenės atsparumo didinimas bei Lietuvos interesus atitinkančios tarptautinės saugumo sistemos užtikrinimas.

Tarptautinė kredito reitingų agentūra „Fitch Ratings“ dar kartą patvirtino 2020 m. sausį Lietuvai suteiktą A ilgalaikio skolinimosi reitingą ir paliko stabilią perspektyvą, rašoma Finansų ministerijos pranešime žiniasklaidai. Nuo paskutinės peržiūros Lietuvos ekonominės perspektyvos pagerėjo. Po labai nedidelio sumažėjimo – tik 0,1 proc., 2020 m. „Fitch Ratings“ prognozuoja, kad ekonomika šiemet augs 4,9 proc., o 2022 m. – 3,9 proc.

Prezidento patarėjai Astai Skaisgirytei sukritikavus premjerės sprendimą neatleisti ministrų **Gabrieliūso Landsbergio** ir **Mariaus Skuodžio**, atsakė **Ingrida Šimonytė**. Ji teigė, kad Lietuvos Konstitucijoje nėra nurodyta, jog ministrų klausimus spręstų prezidento patarėjai. Prezidento patarėja **Asta Skaisgirytė** LRT RADIJUJE kalbėjo, kad neišspręstas lieka ne tik „Belaruskalij“ trąšų tranzito per Lietuvą klausimas, tačiau ir politinės atsakomybės prisiėmimas dėl to, kodėl šios, nepaisant JAV sankcijų, per šalį tebėra gabenamos.

Seimas nepritare 50 opozicijai atstovaujančių parlamentarų siūlymui sudaryti Seimo laikinąją tyrimo komisiją, kuriai būtų pavesta iširti „Belaruskalij“ trąšų tranzito per Lietuvą aplinkybes. Už tokį Seimo Lietuvos regionų frakcijos seniūno pavaduotojo Jono Pinskaus pateiktą nutarimo projektą po pateikimo balsavo 61 Seimo narys, prieš buvo 54, susilaikė 13 parlamentarų. Seimas galutinai šio projekto dar neišsižadėjo ir grąžino iniciatoriams tobulinti.

LRŠ Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Žygmantas Pavilionis paskelbė, kad nesitraukia iš šių pareigų. Tokį sprendimą jis priėmė dėl to, kad iš pareigų nepasitraukė du ministrai. Politikas pripažįsta, kad padarė klaidų, tačiau „šiuo konkrečiu atveju nematau, kad mano klaidos turi būti prilyginamos kitų klaidomis.“ Jis siūlo atidėti diskusijas dėl URK pirmininkavo iki tol, kol bus įvykdytos JAV sankcijos ir sustabdytas per Lietuvą vykstantis trąšų tranzitas.

Valstybinių miškų urėdija ir Lietuvos policija surengė bendrą akciją „Eglutė“. Policijos pareigūnų ir miškininkų ekipažai preventinius veiksmus vykdė prie įvažiavimų į miškus – eglutės miško lankytojams buvo dalijamos šalia Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos. Akcija, kai pajėgas prieš Kalėdas suvienija valstybinių miškų apsaugos ir policijos pareigūnai, vyko pirmą kartą.

Praėjus beveik metams po to, kai įsigaliojo draudimas rūkyti balkonuose, nustatytų pažeidėjų – vienetai. Policijos pareigūnai, savivaldybė sako, skundų nebuvo daug, o pranešimų, kuriuos lydėtų įrodymai, dar mažiau. Daugiabučių bendrijų vadovai piktinasi, kad po naujo draudimo rūkoriais pradėjus rūkyti viduje – dūmų namuose tik daugiau. Kaune Kuršių gatvėje esantis daugiabutis vienas iš beveik 300 Kaune paskelbtų nerūkymo zonomis. Apie draudimą rūkyti praneša skelbimų lentoje pakabinta informacija ir draudžiamieji ženklai. Kad tokie atsirastų, reikia bent vieno gyventojų prašymo visą namą skelbti nerūkymo zona.

Fiksuojamos baltarusiškių cigarečių kontrabandos mastai auga, šiemet jos sulaikymų traukiniuose būta tiek, kiek per pastaruosius septynerius metus sudėjus, rodo muitinės duomenys. Traukiniuose šiais metais sulaikyta dvigubai daugiau cigarečių nei pernai: atitinkamai 16,7 mln. ir 8,9 mln. vienetų. Muitinės departamento žiniomis, iki 2027-ųjų planuojama atnaujinti ir rentgeno aparatus kelių pasienio punktuose. Muitinės departamento duomenimis, per tris šių metų ketvirčius Lietuvoje sulaikyta 328 mln. kontrabandinių cigarečių. Pernai tuo pačiu metu sulaikyta 297 mln. neteisėtai įvežtų cigarečių.

Žurnalistas Andrius Tapinas feisbuke paskelbė, kad Seimo narys **Petras Gražulis** įvykdė teismo sprendimą ir po pralaimėtos bylos pervedė patirtas bylinėjimosi išlaidas ir 3 tūkst. eurų neturtinės žalos. Praėjusių metų gruodžio pradžioje, kai per nuotolinį parlamento Kultūros komiteto posėdį šalia P. Gražulio pasirodė pusnuogis vyras, Seimo narys viešojoje erdvėje teigė, kad vyriškis – A. Tapinas, nors tai buvo melas. Gruodžio 14 d. A. Tapinas paskelbė, jog teismas pripažino žurnalisto skundą pagrįstu. Pasak Seimo nario P. Gražulio, pinigų sumokėjo pasitaręs su advokatais: „Kadangi sprendimas po antros instancijos įsigalioja, tada gali prireikti kiekvieną dieną dar papildomai po 100 eurų ar gal net kitokią sumą mokėti. Būtų didelė suma, tai aš sumokėjau.“

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

PO RUSIJOS REIKALAVIMŲ NATO IR JAV PERSPĖJO – VAKARAI GALI SUDUOTI BEPRECEDENTĮ SMŪGĮ

JAV prezidento Joe Bideno ir Rusijos prezidento Vladimiro Putino video pokalbis. *Baltųjų rūmų nuotr.*

JAV prezidentas Joe Bidenas gruodžio 7 d. per virtualias derybas perspėjo Rusijos lyderį Vladimirą Putiną dėl „stipraus“ Vakarų ekonominio smūgio bet kokios Rusijos atakos prieš Ukrainą atveju, o Kremliaus vadovas pareikalavo garantijų, kad NATO aljansas nesiplies rytus.

Abu vadovai dalyvavo vaizdo ryšiu surengtame dvi valandas trukusiame susitikime, kuris laikomas itin svarbia galimybe sumažinti įtampą Rusijos ir Ukrainos pasienyje, kur Rusija dislokavo iki 100 000 karių, pakurstydama būgštavimus dėl galinčio įsipleksti karo.

Rusija neigia planuojanti įsiveržti į Ukrainą, kur jau 2014 metais užgrobė teritorijų. Tačiau J. Bidenas aiškiai pasakė, kad jei Maskva tai padarys, sulauks skaudžių ekonominių sankcijų, galbūt įskaitant „riziką“ naujam Rusiją ir Europą jungiančiam gamtinių dujų vamzdynui „Nord Stream 2“.

„Prezidentas Bidenas išreiškė didelį Jungtinių Valstijų ir mūsų Europos sąjungininkų susirūpinimą dėl Rusijos pajėgų eskalavimo aplink Ukrainą“, – sakoma Baltųjų rūmų pranešime.

J. Bidenas „aiškiai pasakė, kad JAV ir mūsų sąjungininkai atsakys griežtomis ekonominėmis ir kitomis priemonėmis karinio eskalavimo atveju“. JAV vadovas taip pat „ragino deeskaluoti padėtį ir grįžti prie diplomatijos“, nurodoma pareiškime.

Kremlius savo pranešime pareiškė, kad V. Putinas apkaltino NATO dėl įtampos Ukrainoje ir prašė „teisinių garantijų“, kad Aljansas nesiplies rytų kryptimi.

Įtemptą atmosferą atspindinčioje oficialioje nuotraukoje J. Bidenas buvo parodytas sėdintis už uždarytų durų su valstybės sekretoriais ir patarėjais nacionalinio saugumo

klausimais Baltųjų rūmų situacijų kambaryje. V. Putinas savo ruožtu sėdėjo vienas prie ilgo stalo priešais ekraną savo rezidencijoje Sočyje.

Jungtinės Valstijos teigia tiksliai nežinančios, kokie yra Rusijos ketinimai Ukrainoje. Maskva jau remia prorusiškus separatistus Donbase ir 2014 metais atplėšė nuo Ukrainos ir aneksavo Krymo pusiasalį.

Kaltinimus, kad ji ruošiasi įsiveržti į Ukrainą, Maskva vadina „isterija“.

„Rusijos kariuomenė yra savo teritorijoje, niekam nekelti grėsmės“, – žurnalistams po virtualių V. Putino ir J. Bideno derybų sakė Kremliaus užsienio politikos patarėjas Jurijus Ušakovas.

Be to, V. Putinas sako, kad augantį Ukrainos bendradarbiavimą su Vakarų valstybėmis laiko grėsme Rusijos saugumui ir kad bet koks Ukrainos žingsnis stoti į NATO ar priimti Aljanso raketas Maskvai būtų nepriimtinas.

„Rusija yra rimtai suinteresuota gauti patikimas teises garantijas, kurios neleis NATO plėtoti rytus ir puolamųjų smogiamųjų ginklų dislokavimo su Rusija besiribojančiose šalyse“, – teigė Kremlius.

Nors Ukrainos siekyje prisijungti prie NATO pastaraisiais metais nebuvo padaryta jokios apčiuopiamos pažangos, JAV ir Aljansas teigia, kad Rusijai negali būti suteikta veto teisė dėl į Vakarus orientuotų Kijevo ambicijų.

JAV patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Jake`as Sullivanas nurodė, jog J. Bidenas neprisiėmė jokių įsipareigojimų dėl raginimų neleisti Ukrainai prisijungti prie NATO arba sumažinti JAV karinį buvimą regione.

Vakarai nelinkę siūsti JAV ar Europos karių į tiesioginį karinį konfliktą su Rusija, tad galimybės daryti spaudimą Maskvai lieka ribotos.

J. Sullivanas sakė, kad

2014 metais buvo sankcijų, nuo kurių Vašingtonas susilaikė, tačiau yra „pasiruošęs imtis jų dabar“.

Vienas aiškus taikinytis galėtų būti naujasis „Nord Stream 2“ dujotiekis, kuriuo dar nepradėtos tiekti gamtinės dujos į Vokietiją. J. Sullivanas sakė, kad dujotiekio ateičiai iškilusi „rizika“, jei Rusija įsiverš į Ukrainą.

„Tai yra svertas Vakarams, nes jei Vladimiras Putinas nori, kad tuo dujotiekiu tekėtų dujos, jis gali nenorėti rizikuoti įsiveržti į Ukrainą“, – sakė jis.

Pasak J. Sullivan, ataka prieš Ukrainą taip pat paskatins NATO narių Rytų Europoje raginimus sustiprinti JAV karinius įsipareigojimus, o Baltieji rūmai „į tuos dalykus reaguos teigiamai“.

J. Bidenas po vaizdo ryšiu surengtų derybų su V. Putinu pasikalbėjo su Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos vadovais.

Jie „pabrėžė savo paramą Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui, taip pat poreikį Rusijai sumažinti įtampą ir įsitraukti į diplomatiją“, nurodė Baltieji rūmai.

JAV prezidentas J. Bidenas gruodžio 9 d. kalbėjosi su Ukrainos prezidentu Volodymyru Zelenskiu.

V. Zelenskis prie kontaktinės linijos

Tuo metu V. Zelenskis gruodžio 6 d. aplankė karius, kovojančius su Rusijos vadovaujamais ir remiamais prorusiškais separatistais prie rytinės kontaktinės linijos Donbase.

Šis karas jau nusinešė daugiau nei 13 tūkst. gyvybių.

„Ačiū už tai, kad saugote Ukrainos suverenitetą ir teritorinį vientisumą“, – dėkojo karius aplankęs prezidentas, užsidėjęs karinį šalmą ir neperšaujamą liemenę. Jis cituojamas prezidentūros išplatintame pranešime. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

 Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
 Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
 VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single
 copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

 Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
 Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
 Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada
 sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami
 tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti
 rašinių nespausdiname.

NĖRA JOKIO SKANDALO. TIK
TRIUKŠMAS IR PROGA
VĒL KREMLIJE GERTI ŠAMPANĄ!

Priminsiu, Vladimiras Žirinovskis (Rusijos Dūmos atstovas) 2017 m. kvietė gerti šampaną po Donaldo Trampo (Donald Trump) išrinkimo JAV prezidentu. Tiesa, Rusijos įtaka šiems rinkimams daug kas abejoja.

Lietuvoje vos neatsistatydino visa Vyriausybė dėl „Belaruskali“. Bet skandalingiausia šiame „Belaruskali“ skandale yra tai, kad... nėra jokio skandalo, kad nieko netikėto neįvyko! (Todėl gaila, kad šioje situacijoje šaltakraujiškumo nepasiduoti provokacijai pristigo jaunieji ministrai, paskubėję pareikšti apie ketinimus atsistatydinti.)

Tad kas gi įvyko? Nieko, kas būtų skandalinga ir netikėta. Jau senokai kirbėjo klausimas, kodėl per Lietuvą nesustojamai rieda prieš mus hibridinį karą kariaujančio Lukašenkos vaigonai? Negi sankcijos nesutrukdė to tranzito, peninčio ne tik mūsų verslininkus, bet ir Baltarusijos uzurpatorių Lukašenką? Taip atrodo visiems, kurie nemėgsta „konservatorių valdžios“ ir neturi žalio supratimo, kas yra tos sankcijos ir kaip jos veikia. Anot jų, sankcijos tai tiesmukiškas draudimas ką nors daryti ir taškas. Nieko panašaus! Net karo metu priimami sprendimai turi turėti teisinį pagrindą! Štai kodėl iki įsigaliojimo sankcijų paketai būna svarstomi aukščiausiu lygmeniu, na, o suprantant, kad niekas nenori pjauti šakos, ant kurios pats sėdi, tenka rinktis mažiausią blogybę, o tai užima laiko. Gi reikia ir vilką pašerti, ir avį išsaugoti nesudraskytą. Tokioje kryžkelėje atsidūrė ir Lietuvos Vyriausybė gruodžio mėnesį.

Problemos užuomazgos išryškėjo pavasarį. Po to, kai Baltarusijos rinkėjų valią pamynęs A. Lukašenka nutarė nesitraukti iš valdžios ir žiauriai susidoroti su savo šalies piliečiais, protestavusiais prieš valdžios uzurpavimą, negana to, dar ir užgrobė iš Graikijos į Vilnių skridusį keleivinį lainerį, ES nebegalėjo tyliai stebėti, kaip tarpsta teroristas ir uzurpatorius. Birželio mėnesį susirinkę ES šalių vadovai ėmėsi veiksmų nubausti ir stabdyti A. Lukašenką. Geriausias būdas – kirsti per kišenę.

 „Lietuvos pozicija Baltarusijos atžvilgiu visą laiką buvo griežta. Kuomet ES svarstė dėl visų Baltarusijoje gaminamų trąšų sankcionavimo, Lietuva palaikė šį sprendimą ir tik dėl kitų valstybių (Vengrijos ir Vokietijos – *aut. past.*) narių siūlymų visos trąšos pakete neliko“, – aiškina Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė. „Noriu pabrėžti, kad JAV sankcijos, kurios yra pirminės ir taikomos JAV subjektų atžvilgiu, Lietuvoje tiesiogiai negalioja, ir todėl mes turime svarstyti ne sankcijų taikymo klausimą, kaip daug kam atrodo, o sutarties galiojimo klausimą. Tai visiškai kitas klausimas.“ – teigia Vyriausybės vadovė. Dar paprasčiau paaiškino Seimo narys Matas Maldeikis: „Visos šios istorijos esmė, kad sankcijų nėra. Sankcijų (turima galvoje JAV sankcijos – *aut. past.*) nėra nė vienai įmonei Lietuvoje ar Europos Sąjungoje. JAV sankcijos būna dviejų tipų: pirminės ir antrinės. Pirminės sankcijos liečia tik sankcionuojamą įmonę bei su ja dirbančius JAV verslus ar atsiskaičiančius doleriais. Antrinės sankcijos veikia kaip virusas. Sankcionuojama įmonė bei visi verslai, kurie turi bet kokį ryšį su šia įmone. Tai jau labai rimta. Tu tiesiog tampi toksiškas visiems aplink ir niekas nenori prie

RUSIJOS IR KINIJOS SUVIENYTAS IŠŠŪKIS
VAKARAMS?

Tarp rimčiausių pasaulyje Vakarų priešininkų yra Rusija ir Kinija. Kokie šiandien tarp pastarųjų santykiai? Tuo nuolatos domisi užsienio spauda. Štai keletas būdingų komentarų.

 Šanchajaus dienraštis „*Jiefang Ribao*“ bent rodo pasitenkinimą. Gruodžio 15 d. įvykęs antrasis šiais metais „vaizdo susitikimas tarp Kinijos ir Rusijos vadovų praėjo įprastai harmoningoje atmosferoje“, – rašo jis ir apibendrinamas dar priduria, jog „santykiai tarp abiejų valstybių gali pasitarnauti kaip sektinas pavyzdys pragmatiško elgesio vienos valstybės su kita tikro daugiašališkumo dvasia.

Kitur mosikuojama sankcijų vėždu ir bergždžiai bandoma tarp Pekino ir Maskvos įvartyti kylį. Prisidengdamos demokratija ir žmogaus teisėmis tam tikros tarptautinės jėgos mano galinčios įsikišti į Kinijos ir Rusijos vidaus reikalus, tačiau prezidentas Xi Jinpingas ir jo rusiškasis kolega sutaria klau-

simu, kokia yra tikroji sąvokų „demokratija“ ir „žmogaus teisės“ reikšmė“, – teigia Kinijos uostamiesčio laikraštis.

 Niujorke išeinantis dienraštis „*Wall Street Journal*“ rašo, kad „Maskva ir Pekinas kelis dešimtmečius vienas nuo kito „išlaikė atstumą“, bet dabar, pasauliui tampant vis nestabiliu, abu mato regioninę prasmę sumažinti Amerikos galią ir gerovę.

Karinė krizė, kurią dėl Ukrainos sukėlė Vladimiras Putinas, išeina į naudą Xi, nes ši krizė nukreipia Amerikos dėmesį nuo reikalo apginti Taivaną. O jeigu Kinija pradėtų karinį konfliktą Azijoje, tai Maskva galėtų surizikuoti, kad jai gal greičiau pasiseks prastumti savo pačios teritorinę ekspansiją.

Juk karas viename regione galėtų sukelti konfliktą kitame. Abi galybės lemtingu mastu palaikė Iraną jo kovoje su JAV paskelbtomis sankcijomis prieš jo atominę programą. Stiprėjan-

 tis Pekino ir Maskvos aljansas išryškina pavojų, kylantį iš JAV vadovaujamos tarptautinės santvarkos“, – aiškina Amerikos priešininkų mąstymą dienraštis „*Wall Street Journal*“.

 Italijos laikraščio „*Corriere Della Sera*“ požiūriu, „iš Ukrainos atvejo galima išvesti įvairias pamokas. Pirmoji ta, kad čia reikalingas sukasi apie vieną išdava iš fakto, jog Jungtinės Amerikos Valstijos prarado dalį savo galios. Jei to nebūtų, V. Putinas vargu ar būtų drįsęs įsivelti į tokį virvės traukimą su Vakarais.

Antroji pamoka – apie daugiapoliariniame pasaulyje pasireiškiantį skirtingą įvairių krizių sričių, liečiančių svarbius didžiųjų galybių interesus, pasiskirstymą ir dalinį sutapimą.

Neabejotina, kad kinai iš Ukrainos krizės pasimokys ir bandys suprasti, ką amerikiečiai gali padaryti, jei ir kai kinai nartartų įžengti į Taivaną“, – teigė Milano dienraštis.

 Tokijo laikraštis „*Asahi Shimbun*“ pažymėjo, kad „V. Putinas pavadino Xi senu bičiuliu ir patvirtino savo dalyvavimą olimpinėse žiemos žaidynėse Pekine. Tuo Maskva norėjo aiškiai pareikšti savo paramą Pekino režimui tokiu metu, kai JAV ir kitos šalys paskelbė Pekinui politinį boikotą.

Kaip tik aktualioji situacija, kurioje Rusija ir Kinija abi smarkiai konfliktuoja su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, pagreitina šių dviejų šalių suartėjimą. Ypač Rusija dėl JAV valdžios ir Europos Sąjungos spaudimo bei sankcijų tikisi Kinijos palaikymo.

Vis dėlto Kremliuje lygiagrečiai reiškiasi ir baimė, kad auga priklausomybė nuo Pekino. Galų gale, V. Putinas tikriausiai išlaikys pusiausvyrą“, – spėjo Japonijos sostinės dienraštis.

 Vokietijos teismui Berlyne kalėjimu iki gyvos galvos nuteisus vieną rusų saugumietį, kaltinamą Čečėnijoje gimusio kartvelo nužudymu, Amsterdamo laikraštis „*Telegraaf*“ rašė, jog „tai, kad Vladimiras Putinas asmeniškai davė savo sutikimą šios žmogžudystės vykdymui, yra labai tikėtina, net jeigu teisėjas to ir nesakė.

Rusų agentai turi teisę žudyti „teroristus“ net ir užsienyje, bet tik su prezidento leidimu. Šis vokiečių teismo nuosprendis naująją kanclerio Olafo Scholzo vadovaujamą Vokietijos Vyriausybę vers Kremliaus atžvilgiu užimti dar griežtesnę poziciją, kuri išvijus du Rusijos diplomatus jau ir taip yra apgailėtina prasta ir dabar tik dar labiau pablogės“, – teigė Nyderlandų dienraštis.

Mykolas Drunga, apžvalgininkas, LRT

 tavęs liestis. Tokiu principu veikė amerikiečių sankcijos „Nord Stream 2“ – niekas nebeįėjo jos apdrausti, duoti paskolas ar tiesti vamzdžius. (...) Kokią situaciją turime? Yra sutartis su „Belaruskali“ iki 2023 m. Jeigu sankcijos būtų antrinės, ar svarbiausia – bendros ES sankcijos, šios problemos nebūtų, nes sutartį būtų galima nutraukti dėl *force majeure* ir poveikis režimo finansavimui būtų milžiniškas. Bet jeigu Lietuva ją nutraukia prie šiandieninių sąlygų – gresia šimtamilijoninė netesybos, o trąšos važiuoja toliau per Latviją ar Rusiją. A. Lukašenka uždirba dvigubai. Mes mokėtume režimui šimtus milijonų su absoliučiai nuliniu efektu jam. Nemanau, kad tai būtų teisinga.

 Dėl vertybinės politikos. Įstatymo viršenybės principas yra viena iš pagrindinių vertybių, o sutarčių reikia laikytis. Mes turime sutartį su šia įmone pasirašytą 2018 m. (Premjero S. Skvernelio Vyriausybės – *aut. past.*)

Net nesiruošiu reaguoti į kliesdus, kad šiandieninė Lietuvos pozicija dėl trąšų nuvylė JAV. Tiek, kiek Lietuva paskutiniu metu yra padariusi dėl mūsų tarpusavio ryšių saugumo, ar ypač jai svarbioje Kinijos plotmėje, yra beprecedentiška. Mes suprantame su kokiais iššūkiais susiduria pagrindinis mūsų sąjungininkas JAV – neabejoju, kad ir ši supranta situaciją, kurioje mes atsidūrėme.“

Ironiška, kad labiausiai dėl „Belaruskali“ tranzito dabar putojasi tie, kas nuolat piktinosi, jog dabartinė Lietuvos valdžia „nesugeba gražiuoju sutarti su kaimynu Lukašenka“. Gaila, kad šioje kompanijoje iš dalies atsidūrė ir Lietuvos Prezidentūra. Naujienu portalas „Delfi“ rašo: „Kaip rodo „Delfi“ gautas susirašinėjimas tarp prezidentūros Užsienio politikos grupės ir Užsienio reikalų ministerijos (URM) specialistų, prezidentūra vasarą pasisakė prieš tai, kad Europos Sąjungos (ES) lygmeniu būtų taikomos sankcijos trąšoms, tačiau už tai, kad būtų įtrauktos sankcijos Astravo atominei elektrinei (AAE). Šiuo metu prezidentūra teigia, kad susirašinėjimo nuotrupos neatspindi galutinės pozicijos. Viešai prezidentūra kalbėjo kiek kitaip. Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda palaikys Europos Sąjungos susitarimą dėl sektoriinių sankcijų Baltarusijai, nepaisant to, ar jis apims Lietuvai jautrų trąšų eksportą, ar ne, š.m. birželio 21 d. teigė prezidento patarėjas Darius Kuliešius, jį citavo naujienu agentūra BNS.“

Eilinių kartą Prezidentūra atsidūrė opozicijoje, nors jos pačios kaltė dėl to, kad ES sankcijos neįsigaliojo „Belaruskali“ tranzitui per Lietuvą, yra akivaizdi. Kaip bebūtų, Lietuvai naudos iš atvejo, kad iš užsienio reikalų ministro posto pasitrauktų Gabrielius Landsbergis, jokios – atvirščiai: tai būtų proga Maskvoje ir Pekine atsikimšti šampaną. Tai supranta net amžinas TS-LKD oponentas G. Kirkilas, TV laidoje pripažinęs, kad tokiu įtemtos tarptautinės padėties laikotarpiu būtų per didelė prabanga Lietuvai keisti valdžią.

Kęstutis Šilkūnas

Laiškas iš Prelato Edmundo J. Putrimo
Lietuvos vyskupų konferencijos (LVK) delegato
užsienio lietuvių katalikų sielovadai

Štai Viešpats paskelbė iki pat žemės pakraščiu: „Sakykite Siono dukteriai: „Štai tavo Gelbėtojas ateina!“ Štai jo atlygis drauge su juo, jo atpildas pirma jo. Jie bus vadinami „Šventąja tauta“, Viešpaties atpirktaisiais, o tu vadinsiesi „Lankoma“, „Neužmirštuoju miestu“.” (Iz 62, 11-12)

Brangūs broliai ir seserys Kristuje,

Sveikinu šventų Kalėdų proga lietuvius, išsibarsčiusius visame pasaulyje!

Šv. Kalėdų ryto mišių pirmajame skaitinyje randame viltingus pranašo Izaijo žodžius, išsipildžiusius Betliejuje gimus Išganytojui: „Štai tavo Gelbėtojas ateina!“. Taip pat skaitome apie Viešpaties atpirktuosius, apie Jo „Neužmirštąjį miestą“. Šie žodžiai primena, kad Dievas niekada mūsų neužmiršta, ir Jo gailėstingumas amžinas. Tačiau ir mes turime Jo neapleisti. Ryšį su Dievu reikia kurti ir palaikyti kasdien.

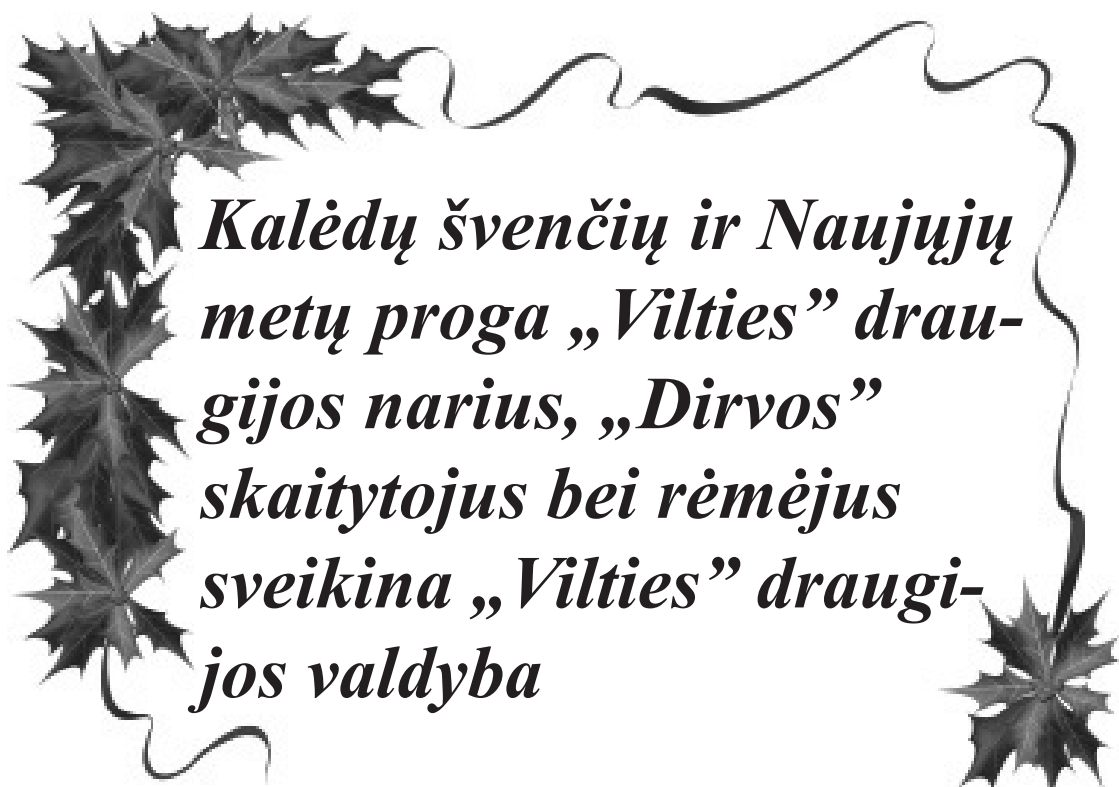
Tai ypač svarbu prisiminti šiandien, kai pandemija pamažu blėsta ir ryškėja jos palikti skaudūs pėdsakai. Suburti išsibarsčiusias bendruomenes – tai didelis misionieriškas iššūkis Bažnyčiai, kuri visais laikais skelbia vienybę ir susitaikymą per Jėzų Kristų.

Dievo gimimo iškilmė yra proga sugrįžti į Bažnyčią visiems nutolusiems ir joje surasti užuovėją. Šventų Kalėdų metu visi esame kviečiami šlovinti Viešpatį kaip viena šeima ir praturtinti savo šventes lietuviškais papročiais.

Ir kaip ruošdamiesi Kalėdoms iš spintų ištraukiame spindinčius šventinius papuošimus savo namams – taip ir santykiuose su kitais atskleiskime visa, ką turime gražiausio. Liudykime savo gyvenimu Jėzaus gimimo stebuklą, kuris net ir šventėms pasibaigus ilgam pasilieka su mumis. Neužsidarykime ir neatsiribokime nuo kitų, bet su Jėzaus gimimo šviesa toliau gyvenkime vienybėje.

Visiems linkiu gražių švenčių, stiprybės ir vilties naujais metais.

Prelatas Edmundas J. Putrimas
Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas
užsienio lietuviams katalikams

Kalėdų švenčių ir Naujųjų metų proga „Vilties“ draugijos narius, „Dirvos“ skaitytojus bei rėmėjus sveikina „Vilties“ draugijos valdyba

LIETUVOS PREMJERĖ I. ŠIMONYTĖ PABRĖŽĖ DIASPOROS PARAMOS SVARBĄ DABARTINIŲ POLITINIŲ IŠŠŪKIŲ AKIVAIZDOJE

Gruodžio 15 d. įvyko pirmasis Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos posėdis, jam pirmininkavo Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė.

„Labai džiaugiuosi matydama tokių gausių būrį Lietuvai ir diasporai neabejingų žmonių. Noriu padėkoti už Jūsų darbą ir indėlį stiprinant mūsų valstybę ir Lietuvos bei diasporos ryšį. Mums ypač svarbu, kad, kur bebūtume, visi jaustumėmės vienos Lietuvos dalimi“, – sakė premjerė.

Posėdžio metu aptarta pasiekta pažanga ir nuveikti darbai, numatyti XVIII Vyriausybės programoje ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, Lietuvos diasporos politikos strategijos „Globali Lietuva“ 2022-2030 metams projektas bei naujausios politinės aktualijos ir iššūkiai Lietuvoje.

Daugiausia dėmesio buvo skirta diskusijai apie diasporos įsitraukimą sprendžiant dabartinius politinius iššūkius, su kuriais susiduria Lietuva.

„Visada jautėme diasporos paramą kovoje dėl Lietuvos Nepriklausomybės ir stiprinant demokratines vertybes šalyje. Diasporos paramos reikia Lietuvai ir dabar, kai kovojame ne tik su besitęsiančia COVID-19 pandemija, bet ir su nedemokratinėmis valstybių keliama iššūkiais“, – pabrėžė Vyriausybės vadovė.

Aptariant nuveiktus darbus įgyvendinant Vyriausybės programą diasporos politikos srityje, pabrėžta, kad ši Vyriausybė skiria išskirtinį dėmesį diasporai ir jos įtraukimui į valstybės gyvenimą.

Posėdyje sutarta, kad toliau reikia stiprinti lituanistinį ugdymą užsienyje – vaikų ir jaunimo ryšį su Lietuva, aktyviau dirbti įtraukiant diasporą į užsienio investicijų paiešką, užsienio turistų pritraukimą, eksporto iš Lietuvos didinimą, įgyvendinti „sugrįžtančios Lietuvos“ idėją“ ir didinti diasporos pasiekiamumą naudojant efektyvesnes komunikacijos priemones.

Aptartas užsienyje gyvenančių piliečių įsitraukimas į Lietuvos gyvenimą aktyviai dalyvaujant rinkimuose Lietuvoje. Mažas aktyvumas – neįveikta kliūtis sprendžiant pilietybės išsaugojimo klausimą. Reikia visų susitelkimo, bendradarbiavimo siekiant, kad šios kliūtis per kitą referendumą, sprendžiant pilietybės klausimą, nebebūtų.

Posėdžio metu pristatytas Užsienio reikalų ministerijos parengtas Lietuvos diasporos politikos strategijos „Globali Lietuva“ 2022-2030 metams projektas, kuriuo siekiama kokybinio pokyčio diasporos politikos srityje.

Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisiją sudaro į diasporos politikos įgyvendinimą įsitraukusių Lietuvos Respublikos ministerijų ir įsitaigų, diasporos organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų vadovai. Jos paskirtis – užtikrinti Vyriausybės dialogą su Lietuvos diasporos organizacijomis, svarstyti ir teikti Vyriausybei pasiūlymus dėl Lietuvos diasporos politikos, Lietuvos diasporos politikos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano ir jo vykdymo. **LRV**

KINIJA SIEKIA PERVADINTI LIETUVOS AMBASADĄ PEKINE

Prezidento vyriausioji patarėja Asta Skaisgirytė teigia, kad Kinijos siekis Lietuvos ambasadą Pekine pervadinti Reikalų patikėtinio biuru yra mažų mažiausiai keistas ir neatitinkantis Vienos konvencijos ir diplomatinės santykių nuostatų.

„Jis yra mažų mažiausiai keistas ir neatitinkantis Vienos konvencijos ir diplomatinės santykių nuostatų“, – LRT radijui teigė A. Skaisgirytė.

Šalies vadovo patarėja taip pat atkreipia dėmesį, kad apie Kinijos daromą spaudimą Lietuvai prezidentas Gitanas Nausėda ketvirtadienį (gruodžio 16 d., – red.) kalbės ir su kitais Europos Sąjungos valstybių vadovais.

„Apie iš Kinijos patiriamą spaudimą prezidentas šian-

dien kalbės kitiems Europos Sąjungos valstybių vadovams. Manytume, kad bus diskusija dėl to, kaip Europos Sąjunga ir konkrečiai Europos Komisija galėtų padėti Lietuvai šitoje situacijoje“, – sakė A. Skaisgirytė.

„Norėtume, kad konflikto priežastys būtų aiškios ne tik mums, bet ir kitiems mūsų partneriams Europos Sąjungoje ir kad veikimas, ypač ekonomine-prekybos srityje, turėtų būti kiek galimai platesnis Europos Sąjungos lygiu“, – taip pat pabrėžė ji.

ELTA primena, kad Užsienio reikalų ministerija gruodžio 15 d. pranešė, kad Lietuvos ambasados Kinijoje laikinoji reikalų patikėtinė Audra Čiapienė grįžta į Vilnių konsultacijų. **ELTA**

LIETUVOS PREMJERĖ PO BALTIJOS MINISTRŲ TARYBOS: ESAME STIPRESNI, KAI ESAME SOLIDARŪS

Iš kairės: Baltijos Ministrų Tarybos (BMT) Estijos, Lietuvos ir Latvijos Ministrų Pirmininkų – Kajos Kallas, Ingridos Šimonytės ir Krišjānio Kariņio – susitikimas Vilniuje gruodžio 8 d. **LRV**

Gruodžio 8 d. Vilniuje įvyko Baltijos Ministrų Tarybos (BMT) Lietuvos, Estijos ir Latvijos Ministrų Pirmininkų Ingridos Šimonytės, Kajos Kallas ir Krišjānio Kariņio susitikimas.

Susitikime aptarti Baltijos šalių koordinuoti veiksmai atskaitant į tebesitęsiančią Baltarusijos režimo hibridinę ataką ir į saugumo iššūkius regione. Premjerai aptarė strateginius elektros, dujų ir transporto jungčių projektus, poreikį stiprinti šalių bendradarbiavimą įgyvendinant ES žaliąją darbotvarkę, pasidalijo COVID-19 pandemijos valdymo patirtimi, ypač atsižvelgiant į naujos omikron atmainos plitimą.

„Situacija prie ES sienos su Baltarusija išlieka įtempta. Hibridinė ataka vis dar tęsiasi. Todėl sutarėme ir toliau aktyviai bendradarbiauti saugant ES išorės sieną bei koordinuoti savo veiksmus, siekiant ES

migracijos politikos atitinkamų pokyčių ir sprendimų, kaip greičiau ir veiksmingiau reaguoti į tokias hibridines atakas. Šiame vykęs itin glaudus Baltijos šalių bendradarbiavimas reaguojant į Baltarusijos režimo hibridinę ataką dar kartą parodė, kad esame stipresni, kai esame solidarūs“, – sakė Lietuvos premjerė.

Sutarta, kad su migracijos instrumentalizavimu susijusios sankcijos Baltarusijos režimui turi būti tęsiamos, kol situacija prie ES ir Baltarusijos sienos pasikeis iš esmės.

Baltijos šalių premjerai daug dėmesio skyrė saugumo situacijos regione aptarimui. Anot Lietuvos premjerės, Rusijos kariuomenės telkimas aplink Ukrainą ir bandymas riboti suverenios valstybės sprendimus, užtikrinančius jos saugumą, yra nepriimtini, todėl svarbu didinti paramą Ukrainai.

Susitikime taip pat aptarti santykiai su Kinija.

Trijų Baltijos šalių premjerai pabrėžė būtinybę tęsti vykdomus strateginius elektros ir dujų jungčių projektus, kurie užtikrins gilesnę integraciją į bendrą Europos energijos rinką, taip pat užtikrins saugų ir patikimą energijos tiekimą.

I. Šimonytė pabrėžė, kad itin svarbu išlaikyti bendrą poziciją dėl nesaugios Astravo atominės elektrinės.

Premjerai aptarė bendradarbiavimą atsinaujinančios energetikos srityje, taip pat ir galimybes kartu vystyti bendrus regioninius projektus. Susitikime aptarta projektų „Rail Baltica“ ir „Via Baltica“ įgyvendinimo eiga.

Trijų Baltijos šalių premjerų susitikimas Vilniuje įvyko Lietuvai baigiant savo pirmininkavimą BMT. Kitais metais BMT pirmininkaus Latvija.

LRV

PASAUŠIS IR LIETUVA

Pasibaigus Europos Vadovų Tarybai, susitikimo pirmininkas **Charles Michelis** išreiškė solidarumą su Kinijos spaudimą patiriančia Lietuva. Bendrijos vadovams pastarojo mėto įvykius santykiuose su Pekinu pristatęs **Gitanas Nausėda** sako, kad Europos vadovai supranta Lietuvos problemas ir teigia, kad vystomi ryšiai su Taivanu – nepriklausomos valstybės pasirinkimas, kurio niekas negali paveikti.

Gruodžio 17 dieną užsienio reikalų ministras **Gabrielius Landsbergis** įteikė garbės ženklą „Lietuvos diplomatinės žvaigždės“ Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Dokumentinio paveldo tyrimų departamento Judaikos skyriaus vedėjai ir Judaikos tyrimų centro vadovei **Larai Lempertienei**.

Berne Lietuvos ambasadorius Laimonas Talat-Kelpša gruodžio 14 dieną įteikė skiriamuosius raštus Šveicarijos Konfederacijos Prezidentui **Guy Parmelinui**. Susitikime aptarti Lietuvos ir Šveicarijos dvišaliai ryšiai, ekonominis bendradarbiavimas, tarptautinio saugumo klausimai. Lietuva ir Šveicarija diplomatinis santykius užmezgė 1921 metais, atkūrė – 1991 metais.

Žmogaus teisių taryboje gruodžio 15 d. Lietuva pasisakė interaktyviajame dialoge su Jungtinių Tautų (JT) vyriausiosios žmogaus teisių komisarės pavaduotoja **Nada Al-Nashif**, vykusiame situacijos apie žmogaus teisių padėtį Ukrainoje pristatymo pagrindu. Išreikšdama tęstinę paramą Ukrainos suverenitetui, nepriklausomybei ir teritoriniam vientisumui pagal tarptautiniu mastu pripažįstamas jos sienas, Lietuva pabrėžė esanti susirūpinusi dėl karinių pajėgų stiprinimo Ukrainos pasienyje bei tebevykstančių rimtų žmogaus teisių pažeidimų Rytų Ukrainoje, Kryme ir Sevastopolyje, kurie tebėra laikinai neteisėtai okupuoti Rusijos Federacijos.

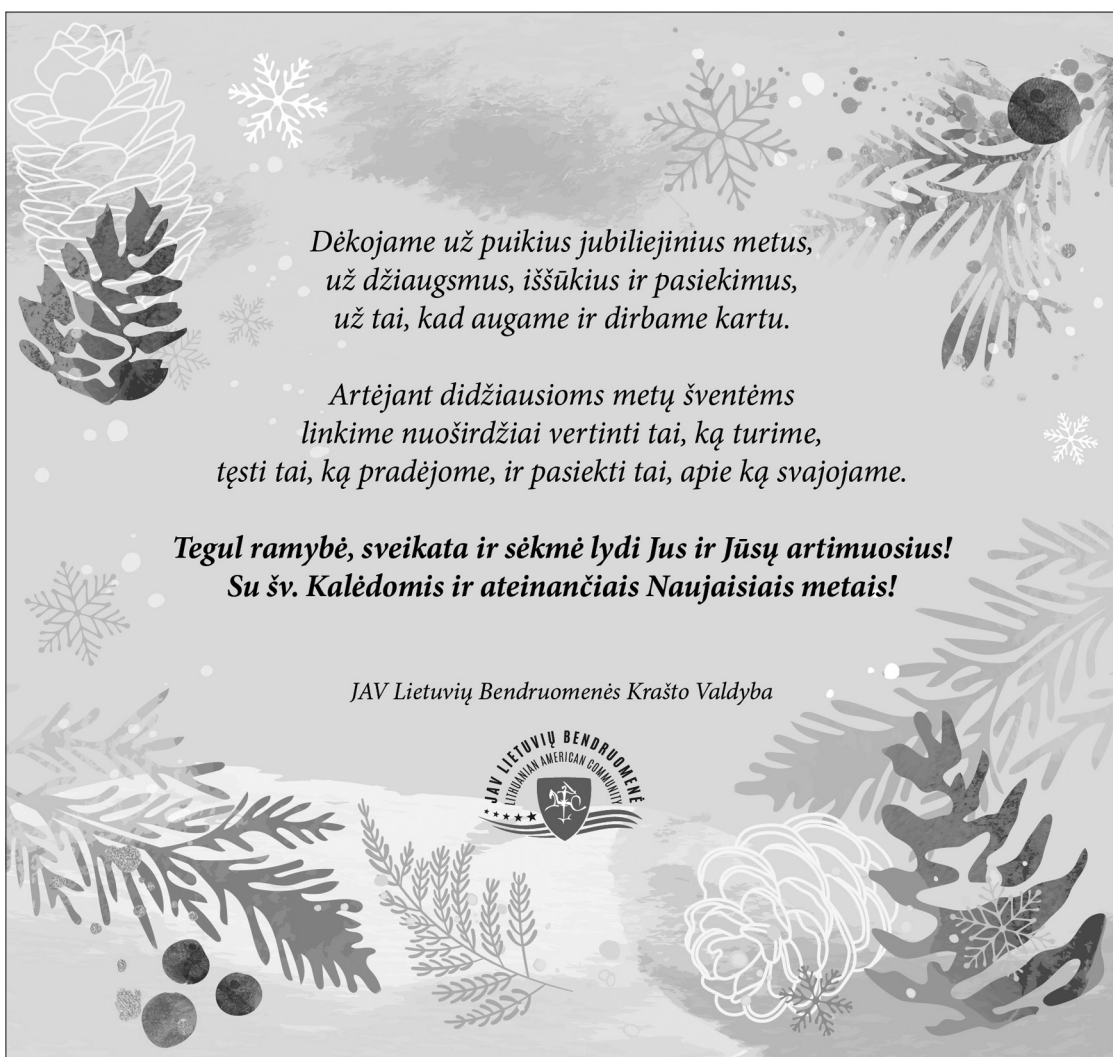
Lietuvos ambasadorė Kroatijoje Jūratė Raguckienė gruodžio 13 dieną oficialios ceremonijos metu įteikė skiriamuosius raštus Kosovo Respublikos Prezidentei **Vjosna Osmani-Sadriu**. Susitikimo metu buvo aptarti saugumo iššūkiai regione, aktyvesnio dvišalio bendradarbiavimo galimybes saugumo, ekonomikos, kultūros ir švietimo klausimai. Ambasadorė pabrėžė Lietuvos paramą Kosovo nepriklausomybei, šalies eurointegracijos siekiams, pasiryžimą dalintis Lietuvos patirtimi ir perdavė Lietuvos Respublikos Prezidento **Gitano Nausėdos** kvietimą Kosovo Prezidentei atvykti į Lietuvą. Zagrebe reziduojanti ambasadorė J. Raguckienė yra pirmoji Lietuvos ambasadorė Kosovo Respublikai. Lietuva ir Kosovas diplomatinis santykius užmezgė 2008 metų rugsėjo 1 dieną.

LR užsienio reikalų viceministras Mantas Adomėnas dalyvavo gruodžio 11-12 dienomis „Liublino trikampio“ formato – Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos – užsienio reikalų viceministrų susitikime Lucke, Ukrainoje. Lietuvos–Ukrainos ir Lenkijos–Ukrainos diplomatinis santykių 30-mečio proga rengiamas susitikimas, skirtas saugumo padėčiai regione bei šių metų liepos 7 dieną pasirašytų bendradarbiavimo „Liublino trikampio“ formatu gairių įgyvendinimui aptarti. Susitikimo metu taip pat pasirašytas „Liublino trikampio“ valstybių kovos su dezinformacija priemonių planas 2022-2023 metų laikotarpiui, numatantis bendrus Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos veiksmus, stiprinant valstybių atsparumą ir siekiant bendro atsako į dezinformacijos keliamas grėsmes. Gruodžio 12 dieną Lietuva ir Ukraina minėjo diplomatinis santykių užmezgimo 30-mečių.

Gruodžio 10 dieną Užsienio reikalų ministerija, reaguodama į Lietuvos verslo problemas su Kinija – muitinės deklaracijų atmetimą, lietuviškos kilmės prekių ar kitų šalių kilmę turinčių prekių, atvykstančių iš Lietuvos, nepriėmimą, – surengė skubų pasitarimą su Lietuvos įmonių, verslo asocijuotų struktūrų bei ministerijų atstovais. Siekdama operatyviai reaguoti ir keistis informacija su verslu, URM steigia Lietuvos veiksmų Kinijos ekonominiam spaudimui atremti darbo grupę, kuri analizuos ir vertins informaciją apie Lietuvos verslui taikomas ekonominio spaudimo priemones, ir siūlys pagalbos Lietuvos verslui veiksmus. Pasitarimo dalyviai taip pat buvo supažindinti su Lietuvos valstybės institucijų veiksmis tarptautiniu mastu sprendžiant kilusias problemas. URM informavo, kad kontaktuojama su Europos Komisija (EK) dėl reakcijos ES lygiu į Kinijos veiksmus, taip pat Kinijos ekonominio spaudimo Lietuvai klausimas iškeltas Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (EBPO).

Gruodžio 8 dieną užsienio reikalų ministras **Gabrielius Landsbergis** kartu su JAV valstybės sekretoriumi **Antony Blinken** atidarė diskusiją „Politinį kalinių balsai“ (ang. *Voices of Political Prisoners*). Ši Lietuvos ir JAV organizuojama bendra diskusija buvo JAV prezidento Joe Biden inicijuoto „Viršūnių susitikimo už demokratiją“ dalis.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

SEIMO TARPPARLAMENTINIŲ RYŠIŲ SU AIRIJA GRUPĖS PIRMININKĖ D. ASANAVIČIŪTĖ: „REIKALINGA UŽTIKRINTI DIDESNĘ PARAMĄ LITUANISTINĖMS MOKYKLOMS”

Seimo Tarpparlamentinių ryšių su Airija grupės pirmininkė Dalia Asanavičiūtė, Seimo valdybos sprendimu, dalyvavo kasmetiniame aktyviausių Airijos lietuvių bendruomenės atstovų pagerbimo renginyje Lietuvos Respublikos ambasadoje Dubline, lankėsi lituanistinėse mokyklose.

„Airijos lietuviai išskirtinai koncentruoti į lituanistinį švietimą ir gyvos kalbos išsaugojimą bendruomenėje. Airijoje, vienintelėje užsienio valstybėje, lietuvių kalba, kaip papildoma kalba, mokoma keliose valstybinėse mokyklose. Todėl Užsienio reikalų ministerijos skirti apdovanojimai lituanistams aiškiai parodo pagarbą mokytojams”, – pastebi parlamentarė. Šiomet Airijos lietuvių Metų žmogumi paskelbta lietuvių vasaros stovyklos „Stradbally 2021” organizatorė Žaneta Svirkienė. Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklai „Už pasaulio

lietuvių nuopelnus Lietuvai” įteikti pedagogėms Kristinai Jankaitienei ir Jurgitai Urbelienei. Lietuviai, puoselėjantys lietuvių bei bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir Airijos, ambasadoje pagerbiami kasmet įvertinant jų aktyvią veiklą lituanistinio švietimo, kultūros, sporto ir kitose srityse, paramą Lietuvai, Lietuvos vardo garsinimą Airijoje ir kt.

Seimo narė D. Asanavičiūtė vizito Dubline metu lankydama lituanistines mokyklas kalbėjo lituanistinio švietimo klausimais: aptarė kylančius iššūkius ir aktualijas. „Su mokytojais pasidžiaugėme dėl Seime palaikomo Švietimo įstatymo 25 straipsnio pakeitimo, kuris nuo 2023 m. užtikrintų didesnę paramą lituanistinėms mokykloms, ir švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija organizuos užsienio lietuvių ir užsieniečių lietuvių kalbos pasiekimų vertinimą (nustatant lietuvių kal-

Seimo narės D. Asanavičiūtės nuotr.

bos mokėjimo lygį). Įvertinus lietuvių kalbos pasiekimus, asmeniui bus išduodamas jo lietuvių kalbos mokėjimo lygį patvirtinantis pažymėjimas”, – Seimo Spaudos biurui sako Tarpparlamentinių ryšių su Airija grupės pirmininkė.

Toks pažymėjimas ne tik vertinamas kaip žinių rodiklis, atspindintis grįžtančių į Lietuvą emigrantų vaikų kalbinį lygį priimančioms mokykloms ir suteikiantis informaciją, kiek papildomų valandų konkrečiam vaikui reikia skirti

patobulinti lietuvių kalbos žinias, kad būtų sklandžiau integruojamasi sugrįžus, bet taip pat kai kuriose valstybėse jis suteikia papildomų kreditų stojant į aukštąsias mokyklas.

LRS, 2021 m. gruodžio 16 d. pranešimas žiniasklaidai

LIETUVOS KARIAI GALĖS BŪTI SIUNČIAM I 12 TARPTAUTINIŲ MISIJŲ

TARPTAUTINĖS MISIJOS 2022–2023 M.

NATO karinė mokymo operacija Irake

NATO vadovaujama tarptautinė operacija Kosove

ES karinė operacija Viduržemio jūroje „EUNAVFOR MED operacija IRINI”

ES kovos su piratavimu ir ginkluotais plėšimais jūroje operacija „Atalanta”

ES karinė mokymo misijos Malyje, Centrinės Afrikos Respublikoje, Mozambike

Jungtinių Tautų vadovaujama operacija Malyje MINUSMA

JAV vadovaujamos koalicijos karinė operacija „Ilgintas ryžtas”

Tarptautinė jūrinio saugumo užtikrinimo operacija Hormūzo sąsiauryje

Karinė mokymo operacija Ukrainoje

Prancūzijos vadovaujamos tarptautinės operacijos užduoties vykdymo grupė „Takuba”

Seimas nusprendė 2022–2023 metais leisti Lietuvos karius siųsti į 12 tarptautinių operacijų ir misijų. Už tai numatantį Seimo nutarimą (projektas Nr. XIVP-1143(2) balsavo 120 Seimo narių, susilaikė 3 parlamentarai.

„Dalyvavimas tarptautinėse operacijose lieka svarbi Lietuvos įsipareigojimų tarptautiniam saugumui išraiška ir priemonė stiprinti NATO kolektyvinę gynybą, ES bendrąją saugumo ir gynybos politiką, JT taikos palaikymo pastangas, daugiašalį ir dvišalį karinį bendradarbia-

vimą. 2022–2023 m. prioritetas ir toliau bus teikiamas dalyvavimui NATO, NATO sąjungininkų koalicijų ir ES vadovaujamose tarptautinėse operacijose, bus siekiama išlaikyti šalies indėlį į JT vadovaujamą operaciją Malyje ir Lietuvos Respublikos karinę mokymo operaciją Ukrainoje”, – teigia iniciatoriai aiškinamajame rašte.

Pagal priimtą nutarimą, daugiausia, iki 60 karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų bus siunčiama į karinę mokymo operaciją Ukrainoje šios šalies ginkluotųjų

pajėgų mokymo tikslais.

Iki 50 karių ir kitų krašto apsaugos sistemos darbuotojų planuojama siųsti į NATO karinę mokymo operaciją Irake, taip pat į Jungtinių Tautų vadovaujamą operaciją Malio Respublikoje.

Iki 40 karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų galėtų prisijungti prie JAV vadovaujamos koalicijos karinėje operacijoje „Ilgintas ryžtas”. Iki 30 karių – į ES kovos su piratavimu ir ginkluotais plėšimais jūroje operaciją „Atlanta”, Prancūzijos vadovaujamos tarptautinės

operacijos užduoties vykdymo grupę „Takuba”, o iki 20 karių bus galima siųsti į ES karinę operaciją Viduržemio jūroje.

Į ES karines mokymo misijas Mozambike, Malyje ir Centrinės Afrikoje Respublikoje planuojama siųsti iki 11 karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų.

Iki 5 karių galės būti siunčiami į NATO vadovaujamą tarptautinę operaciją Kosove ir tarptautinę jūrinio saugumo užtikrinimo operaciją Hormūzo sąsiauryje.

2021 m. gruodžio 16 d. pranešimas žiniasklaidai

EUROPOS KOMISIJA SIENOS STEBĖJIMO ĮRANGAI SKYRĖ 15 MLN. EURŲ

Europos Komisija (EK) iš Vidaus saugumo fondo skyrė Lietuvai beveik 15 mln. eurų Europos Sąjungos (ES) išorės sienos su Baltarusija skubiam stiprinimui.

„Šis EK sprendimas ne tik labai svarbus, tačiau jis patvirtina ir tai, kad Lietuvos pastangos suvaldyti neteisėtą migracijos krizę yra matomos ir vertinamos tarptautinėse bendruomenėse. Mūsų tikslas – stipresnė ir saugesnė Lietuvos, o kartu ir ES išorės siena”, – teigia vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė.

EK, priimdama sprendimą dėl sienos stebėjimo įrangos (sraigtaspamiams modernizuoti, bepiločiams orlaiviams, naktinio matymo, pirštų atspaudų skenavimo įrangai ir kt.) finansavimo, pažymėjo, kad vertina Lietuvos pastangas suvaldyti neteisėtą migracijos krizę pasienyje su Baltarusija. Šiuo metu Lietuvos pasieniečiai, pasitelkę modernią įrangą, kontroliuoja ir atsako už apie 61 proc. ES išorės sienos. Sekama visa daugiau kaip 119 kilometrų ilgio jūros siena, visa siena su Rusija ir apie 38,6 proc. sienos su Baltarusija. Planuojama, kad 2022 metais tokios pat modernios sistemos bus įdiegtos visame sienos su Baltarusija ruože.

Rudenį EK Lietuvai skyrė 42 mln. eurų skubios paramos neatidėliotiniams poreikiams tenkinti. Lietuva yra atsakinga už bemaž 1,1 tūkst. km ES išorinės sienos, iš jų 679 km yra siena su Baltarusija. **LR VRM**

MASKVOS LIETUVIŲ KULTŪROS BENDRIJAI – 30 METŲ

Lapkričio 27 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje Maskvos lietuvių kultūros bendrija iškilmingai paminėjo 30-metį.

Pradėdama vakarą bendrija nuo 1997 metų vadovaujanti **Kristina Momziakova** trumpai apžvelgė jos istoriją ir nuveiktus darbus. Lietuvos Respublikos ambasados vardu patarėja **Virginija Umbrasienė** pasveikino visus susirinkusius, pabrėždama gimtosios kalbos mokėjimo svarbą ir diasporos reikšmę modernios Lietuvos plėtrai ir pakvietė bendrijos narius glaudžiau bendradarbiauti su Lietuva, su įvairiose pasaulio šalyse įsikūrusiomis lietuvių ben-

druomenėmis, aktyviau įtraukiant jaunimo atstovus.

30-mečio proga ilgametei bendrijos pirmininkei Kristinai Momziakovai už aktyvų, iniciatyvų ir nuoširdų darbą įteikta Užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio padėka.

Bendriją pasveikino Rusijos Federacijos lietuvių federalinės tautinės-kultūrinės autonomijos pirmininkas **Antanas Vinčiauskas**, Smolensko lietuvių bendruomenės, Maskvos lenkų bendruomenės atstovai, Maskvos latvių bendruomenės choras, jubiliejaus proga parengęs ir atlikęs kelias lietuviškas dainas. Šventėje koncertavo pianistas

Jurgis Čelkauskas su dukra fleitiste **Margarita Čelkauskaite**, neformalus Maskvos lietuvių vokalinis-instrumentinis ansamblis.

Visą vakarą netilo dainos ir šokiai, buvo dalinamasi prisiminimais apie nueitą kelią ir atliktus darbus, apie iššūkius, 1990 m. kovo 11 d. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę.

Maskvos lietuvių kultūros bendrija įsikūrė 1991 m. spalio mėnesį. Pirmasis bendrijos pirmininkas – Antanas Jonkus. Vėliau bendrijai vadovavo Vytis Vilūnas ir Nijolė Martiniuk. Bendrijos pirmtakas – 1950–1952 m. į Maskvą atvykusio studijuoti Lietuvos jaunimo klubas. Šiuo metu bendrijoje apie 80 narių.

LR URM

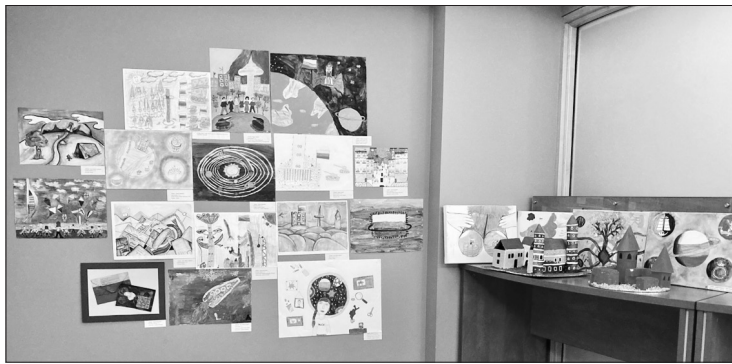

Maskvos lietuvių kultūros bendrijos 30-mečio paminėjimas. LR URM

LIETUVOS AMBASADOJE LONDONE EKSPONUOJAMA „AŠ LAISVAS PASAULIO LIETUVIS“ PIEŠINIŲ PARODA

Artėjant gražiausioms metų šventėms, Lietuvos ambasados Londone konsulinio priėmimo salė pasipuošė Jungtinės Karalystės pietų pakrantės lietuvių bendruomenės, lituanistinės ugdymo studijos „Jūra“ bei Jungtinės Karalystės lietuvių vaikų ir šeimų vasaros stovyklos „Gintarėliai“ organizuoto piešinių konkurso „Aš laisvas pasaulio lietuvis“ dalyvių ir nugalėtojų darbais.

Tarptautinio piešinių konkurso organizatoriai prieš metus kvietė jaunuolius piešti laisvę iš praeitės, dabarties bei ateities perspektyvų – kelias į laisvę, aš ir mano miestas, Lietuva kosmose, mano kelias į Lietuvą. Jaunųjų lietuvių pilietiškumą skatinančiame konkurse, skirta-

Piešinių konkursas „Aš laisvas pasaulio lietuvis“. LR URM

me Lietuvos Nepriklausomybės 30-mečiui paminėti, dalyvavo vaikai ir jaunuoliai iki 19-os metų amžiaus, gyvenantys visame pasaulyje. Konkurso organizatoriai sulaukė daugiau nei 200 piešinių iš Argentinos, Urugvajaus, Airijos, Rusijos, Ispanijos, Liuksemburgo, Turkijos, Lenkijos, Estijos, Jungtinės

Karalystės, JAV ir kitų pasaulio šalių.

Su konkurse dalyvavusių vaikų piešiniais kiekvieną darbo dieną susipažinti ir jais pasigrožėti gali visi į Lietuvos ambasadą atvykę lankytojai. Paroda ambasadoje bus eksponuojama iki Lietuvos Valstybės atkūrimo dienos. LR URM

GRAŽUS GARSIOS ARCHEOLOGĖS PRISIMINIMAS

Klivlando akademikų skautų skyrius š. m. lapkričio 14 d., „Gintaro“ restorane suruošė ir globojo renginį, pavadintą „Kultūrine popiete“. Jis buvo skirtas garsios lietuvių archeologės **Marijos Birutės Alseikaitės Gimbutienės** prisiminimui. (A.a. M. B. Gimbutienė gimė Vilniuje 1921.01.23., mirė Los Andžele 1994.02.02., – aut. past.)

Šio renginio prelegentė buvo humanitarinių mokslų daktarė **Agnė Civilytė**. Ji savo 57 minučių kalboje labai įdomiai, pasiremddama ekrane rodomomis nuotraukomis ir kitomis įvairiomis iliustracijomis, plačiai apžvelgė mokslininkės gyvenimą ir jos mokslo darbus, iš M. B.

Gimbutienės, kaip moters, perspektyvos – jos tyrinėjimus, atradimus ir jais grįstas išvadas.

Po visus sudominosios prelegentės kalbos, ji buvo apdovanota gėlėmis, o po to atsakinėjo į klausytojų klausimus. Dauguma jų buvo gerai apgalvoti, bet buvo ir nerimtų.

Viena svarbi pastaba: kodėl prelegentė buvo priversta kalbėti stovėdama tamsoje? Ji juk privalėjo būti renginio dėmesio centre! Tai nedovantina, nes šis apsilaidimas yra gana dažnas mūsų renginiuose. Ar tai buvo rengėjų kaltė, ar „Gintaro“ restoranas pradėjo taupyti elektrą?

Algirdas V. Matulionis

LONDONE SURENGTAS AMBASADORIAUS KREPŠINIO TAURĖS IR PIRMĄ KARTĄ ORGANIZUOTAS ŠACHMATŲ TURNYRAS

Gruodžio 4-5 d. Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje kartu su lietuvių bendruomenėmis pirmą žiemos savaitgalį pažymėjo sportiniais renginiais – buvo surengti krepšinio bei šachmatų turnyrai.

Gruodžio 4 d. Jo Richardson bendruomenės mokykloje vyko kasmietinis, jau 14-ą kartą Lietuvos ambasados kartu su Britanijos lietuvių krepšinio lyga organizuojamas „Ambadoriaus taurės“ krepšinio turnyras. Dėl taikomų apribojimų šiemet dėl taurės varžėsi tik aštuonios komandos, o kasmietinę krepšinio šventę gausus būrys krepšinio gerbėjų ir entuziastų turėjo galimybę stebėti virtualiai.

„Sportuodami kartu stipriname bendruomeniškumo saitus. Džiaugiuosi, jog kasmietinis „Ambadoriaus taurės“ turnyras yra tapęs gražia JK lietuvių bendruomenė buriančia tradicija“, sveikindamas dalyvius pabrėžė Lietuvos ambasadorius

Jungtinėje Karalystėje Renatas Norkus.

„Ambadoriaus taurės“ turnyre geriausiai pasirodė „Spartos“ komanda, kuri po atkaklios kovos finale nugalėjo „Builders Team“ krepšininkus. Nugalėtojų taurę ir pirmos vietos medalius čempionams įteikė ambasadorius Renatas Norkus. Antrą vietą turnyre užėmė „Builders Team“ krepšininkai. Varžybas dėl trečios vietos laimėjo „Viesulo“ krepšininkai, mažajame finale įveikė „Taurus BC“ komandą. Naudingiausiu turnyro žaidėju tapo Paulius Barzdžius, atstovaujantis „Spartos“ komandai.

Sekmadienį, gruodžio 5 d. Lietuvos ambasada kartu su Jungtinės Karalystės Lietuvos šaulių sąjungos paramos padalinio pakvietė visus mėgstančius žaisti šachmatais dalyvauti į pirmą kartą rengiamą šachmatų mėgėjų taurės turnyrą.

Turnyre geriausiai pasirodė

ir pirmąją vietą užėmė Giedrius Skrupskelis. Antrosios vietos laimėtojas - Povilas Jocius, trečiąją vietą užėmė Aurimas Klimašauskas.

Pirmos vietos nugalėtojui Lietuvos ambasados diplomatas Tadas Kubilius įteikė sidabrinį Vyčio ženklelį. Geriausiai turnyre pasirodžiusiems žaidėjams įteikti Lietuvos šaulių sąjungos vado plk. Alberto Dapkaus pasirašyti diplomai. Visi turnyro žaidėjai taip pat buvo apdovanoti Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje ir turnyro rėmėjų prizais. Jauniausiai turnyro žaidėjai Adelei Jociūtei (7 m.)

įteiktas specialus prizas.

Lietuvos Respublikos ambasada Londone nuoširdžiai dėkoja rėmėjams, komandoms ir žaidėjams ir jų sirgaliams bei kviečia taip pat aistringai dalyvauti būsimuose turnyruose.

Abu projektus parėmė Lietuvos Respublikos užsienio

reikalų ministerija iš tikslinių lėšų, skirtų „Globalios Lietuvos“ programos įgyvendinimui.

Šachmatų turnyrui prizus taip pat įsteigė Lietuvos kosmetikos gamintoja „BIOK laboratorija“ ir natūralus lietuviškas mineralinis vanduo Tichė, kurių produkcijos galima įsigyti ir Jungtinėje Karalystėje.

LR URM

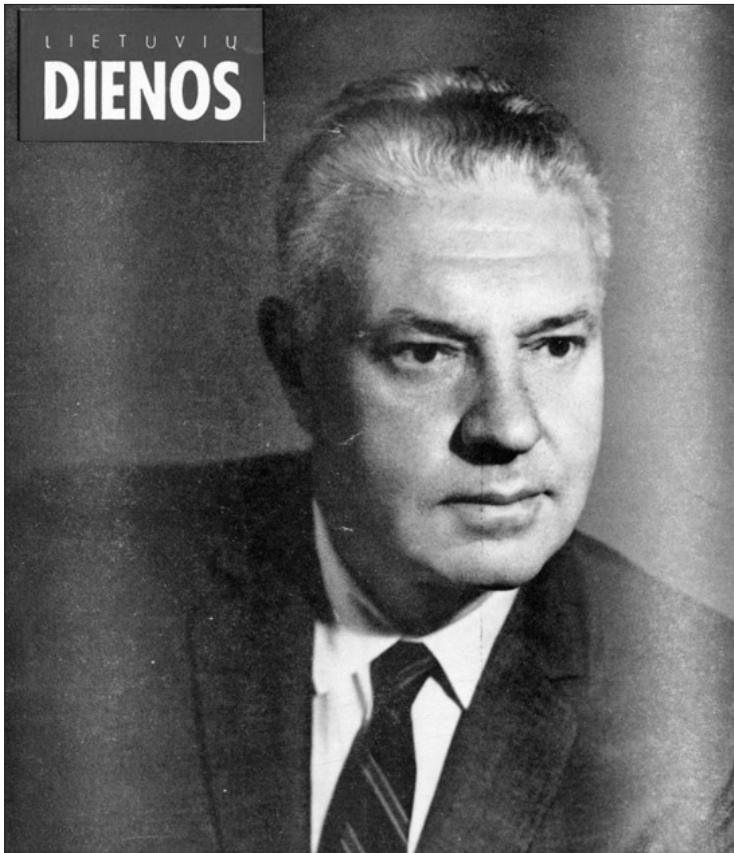

Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje kartu su lietuvių bendruomenėmis pirmą žiemos savaitgalį pažymėjo sportiniais renginiais – buvo surengti krepšinio bei šachmatų turnyrai. LR URM

PIRMASIS NEOFICIALUS LIETUVOS ATSTOVAS PRIE JUNGTTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS (VYTAUTO STAŠINSKO 115 GIMIMO METINĖMS PRISIMINTI)

JUOZAS SKIRIUS

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius,
VDU Lietuvių išeivijos instituto vyriausiasis mokslininkas

2021 m. lapkričio 18 d. suėjo 115 metų, kai gimė Lietuvos Respublikos diplomatas Vytautas Stašinskas, kuris buvo užėmęs gana aukštas pozicijas – 1964–1967 metais dirbo Lietuvos generaliniu konsulu Niujorke. Tačiau tai vienas iš mažiausiai mums žinomų ir prisimenamų Lietuvos užsienio reikalų ministerijos žinyboje dirbusių darbuotojų. Tam įtakos, matyt, turėjo neilgas jo vadovavimas Generaliniam konsulatui Lietuvos okupacijos laikotarpiu.

V. Stašinsko trumpa biografija iki atvykstant į Niujorką

Oficialiai nurodoma, kad Vytautas Stašinskas gimė 1906 m. lapkričio 18 d. Kaune, garsaus lietuvių visuomenininko, politiko ir teisininko Vlodo Stašinsko (1874-1944)¹ šeimoje. Mokėsi Vilniaus švietimo draugijos Rytas keturklasėje mokykloje, 1926 m. baigė Kauno Aušros berniukų gimnaziją. Būdamas moksleivis aktyviai veikė pirmajame lietuvių skautų būryje, dalyvavo sportinėje veikloje: žaidė futbolą, krepšinį, beisbolą, rungtyniaudavo lengvosios atletikos varžybose. Nuo 1925 m. priklausė LFLS Kauno futbolo komandai. Žaisdamas vartininko pozicijoje, 1927 m. tapo šalies čempionu. Nuo 1925 m. kviečiamas į Lietuvos vyrų futbolo rinktinę, kurios sudėtyje dalyvavo ketveriose tarptautinėse draugiškose rungtynėse. Taip pat buvo išrinktas Lietuvos fizinio lavinimo sąjungos Centro

valdybos sekretoriumi².

1931 m. tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Vėliau studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Teisių fakultete. Universitetą baigė 1934 m. Dar būdamas studentu, nuo 1932 m. pradėjo dirbo Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje. 1935 m. paskirtas konsulato sekretoriumi į Lietuvos pasiuntinybę Briuselyje, o po to dirbo atašė pareigose. Lietuvos reikalų patikėtinį Briuselyje Vytautą Gylį 1937 metų pabaigoje paskyrus Lietuvos pasiuntiniu Švedijoje, 1938-1939 metais V. Stašinskas skiriamas laikinuoju reikalų patikėtinu Belgijoje. Jis aktyviai dalyvavo ruošiant Lietuvos-Belgijos prekybos sutartį³.

Darbas ir karjera konsulate iki 1964 metų

1939 m. pradžioje V. Stašinskas iš Briuselio skiriamas darbui į Lietuvos generalinį konsulatą Niujorke. Paskyrimas siejamas su generalinio konsulo J. Budrio nuolatiniu prašymu

papildyti konsulatą darbuotojais, nes plėtėsi Lietuvos ir JAV prekyba⁴. Be to, Lietuva nusprendė oficialiai dalyvauti Pasaulio parodoje Niujorke 1939 m. Taigi, atsirado papildomų rūpesčių Lietuvos konsulatui. Tuo metu konsulate, be J. Budrio, darbavosi tik atašė A. Simutis. Akivaizdu, konsulato pajėgos tikrai jau buvo per mažos.

Taigi, užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio įsakymu, V. Stašinskas atašė pareigoms buvo perkeltas į Niujorką ir 1939 m. kovo 15 d. atvyko į generalinį konsulatą. O kitą dieną pradėjo eiti savo pareigas⁵, kaip jau patyręs žmogus ekonomikos klausimais. Be to, J. Budrys jam patikėjo tvarkyti konsulato buhalterijos reikalus.

Normali konsulato veikla tapo išderinta, kai 1940 m. Lietuvą okupavo sovietinė Raudonoji armija ir šalyje prasidėjo sovietizacijos procesas. Generalinis konsulas J. Budrys vis pagalvodavo trauktis iš Lietuvos diplomatinės tarnybos (toliau – LDT) ir užsiimti verslu. Vis rečiau konsulate pasirodantį J. Budrį pavaduodavo V. Stašinskas, kuris pasirašinėdavo „e. vice konsulo p.“⁶. Generalinis konsulas, planuodamas palikti konsulatą, stengėsi, kad V. Stašinskui, kuris buvo numatytas konsulato vadovu, būtų suteiktas oficialus vicekonsulo titulas. Lietuvos pasiuntinys Vašingtone Povilas Žadeikis tam klausimui

- 4 Plačiau žiūr.: Skirius J. Lietuvos didžiųjų bendrovių centralizuoto eksporto organizavimas į JAV 1937-1939 m. *Istorija*, 2002, t. 51, p. 44-53; Skirius J. Mėsos produktų eksportas į JAV ir perspektyvos 1929-1940 m. *Istorija*. 2004, t. 59-60, p. 82-92; Skirius J. „Pieno centro“ bandymas prasiveržti į JAV rinką XX a. 4-ajame dešimtmetyje. *Istorija*. 2004, t. 61, p. 38-47.
- 5 1939 03 08 užsienio reikalų ministerio įsakymas nr. 47 (nuorašas). LCVA, f. 658, ap. 1, b. 276, l. 9; 1939 03 16 J. Budrio iš Niujorko rašto nr. 2344/3-A URM Kaune nuorašas. *Ten pat*, l. 3.
- 6 1940 11 11 J. Budrio paliepiamas nr. 8359. LCVA, f. 658, ap. 1, b. 276, l. 32.

pritarė ir 1941 m. gegužės 14 d. iš JAV valstybės departamento gavo patvirtinimą, kad V. Stašinskas pripažintas vicekonsulo titulu⁷. V. Stašinskas pasirinktas, nes buvo keliais metais vyresnis – turėjo didesnę vadovavimo patirtį. Tiesa, P. Žadeikiui (kaip ir Latvijos bei Estijos atstovams) pavykus 1941 m. įtikinti JAV valstybės departamento vadovybę, kad būtina skirti Baltijos šalių atstovybėms išlaikymą iš tų šalių indėlių JAV bankuose, J. Budrys ir toliau liko generaliniu konsulu Niujorke.

Tuo sudėtingu laikotarpiu išsiplėtė konsulato propagandinė veikla. Atsirado nauja papildoma veikla – pokaryje konsulato darbuotojams reikėjo sutikti iš Europos atplaukiančius lietuvius *dipukus* į Niujorką ir jais pasirūpinti, bendradarbiaujant su JAV lietuvių organizacijomis. Taigi, prie visų šių darbų prisidėjo kiekvienas konsulato darbuotojas. Be to, pats V. Stašinskas, niekieno neskatinamas, aktyviai dalyvavo *Bendrojo Amerikos lietuvių šalpos fondo* (BALF) veikloje. Ne tik dalyvavo, bet ir aukėjo iš savo ribotų išteklių, suprasdamas sunkią lietuvių pabėgėlių padėtį⁸.

1949 m. gegužės 24 d. netikėtai mirus ilgamečiam Lietuvos garbės generaliniam konsului Toronte Geraldui L.P. Grant-Suttie⁹, laikinai einančio garbės generalinio konsulo pareigoms LDT vadovybė numatė vicekonsulą V. Stašinską, kuris puikiai mokėjo prancūzų kalbą ir turėjo vadovaujančios patirties. Tačiau iš LDT narių pasisakymų aiškėjo, kad Kanadoje reikalingas pastovus atstovas. Taigi, buvo nuspręsta ieškoti nuolatinio atstovo iš Kanadoje gyvenančių lietuvių tarpo. Apsistota prie buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministerijos darbuotojo, buvusio pasiuntinio Skandinavijos valstybėse Vytauto Gylio, su kuriuo LDT vadovybė jau vedė derybas. Nuo 1949 m. gruodžio 1 d.

- 7 1941 05 16 P.Žadeikio iš Vašingtono raštas nr. 575 „Dėl p. V.Stašinsko pakėlimo į vice konsulo laipsnį“ J.Budriui į Niujorką. *Ten pat*, l. 33.
- 8 Jankus K.L. Lietuvos gen. konsului V. Stašinskui mirus. *Dirva*. 1967, liepos 26, nr. 81, p. 2.
- 9 Alšėnas P. Naujasis Lietuvos Gen. Konsulas. *Tėviškės žiburiai*. 1949, gruodžio 24, nr. 1, p. 4.

Toronte pradėjo eiti garbės generalinio konsulo pareigas V. Gylis. Jo paskyrimą patvirtino Kanados vyriausybė¹⁰. Iki tol trumpai V. Stašinskas jį pavadavo.

Artėjant V. Stašinsko penkiasdešimtmečiui, LDT vadovai nusprendė pakelti jo rangą iki konsulo. Lietuvos pasiuntinys P. Žadeikis 1956 m. sausio 4 d. kreipėsi į JAV valstybės sekretorių John F. Dulles, prašydamas pripažinti V. Stašinsko naująjį rangą. 1956 m. sausio 20 d. JAV vyriausybė suteikė V. Stašinskui „konsulo titulą laikinoje formoje“¹¹.

Tuo tarpu V. Stašinsko, kaip ir kitų konsulato darbuotojų, pragyvenimo lygis buvo apgailėtinas. Dar 1959 m. J. Budrys minėjo Lietuvos atstovui Vašingtone J. Kajeckui, kad, pavyzdžiui, V. Stašinsko, turinčio aukštąjį išsilavinimą ir 28 metus darbo stažą, metinė alga (dar be socialinio ir ligų draudimo, pensijos ir kt.!!!) sudaro 4,700 dol., kai palyginti eilinis aptarnaujantis liftą žmogus gauna ne mažiau 5,200 dol. ir yra aprūpintas visais draudimais¹². Atlyginimų Lietuvos atstovams klausimas per visą Lietuvos okupacijos laikotarpį buvo jautrus ir nuolat LDT narių „judinamas“. Atlyginimų didinimą stabdė ribotas biudžetas bei turimi maži finansiniai ištekliai.

Prie JTO

Viename savo interviu J. Budrys, maždaug apie 1951 metus, kalbėdamas apie konsulato darbuotojų veiklas, paminėjo, kad jie yra kviečiami į įvairias iškilmes, konferencijas. Ir tai rodo, kad Lietuva ir jos konsulai yra pripažįstami visateisiais konsulinio korpuso Niujorke nariais. Pavyzdžiui, Niujorko valstijos Colgate universitetas (Hamiltone) jau penkerius metus rengia vasaros forumą – tarptautinės politikos klausimais konferencijas, kuriose dalyvauja įvairių šalių diplomatai. Ten nuolat lankosi ir Lietuvos atstovas

(Nukelta į 9 psl.)

- 10 Alšėnas P. Naujasis Lietuvos Gen. Konsulas. *Tėviškės žiburiai*. 1949, gruodžio 24, nr. 1, p. 4.
- 11 Tokia JAV valdžios pozicija atspindi Lietuvos (Baltijos šalių) statusą – okupuotų valstybių atstovų laikinumą.
- 12 1959 06 10 J. Budrio rašto nr. 1334/5-A J. Kajeckui į Vašingtoną nuorašas. LCVA, f. 658, ap. 1, b. 276, l. 265.

1 Stašinskas Vladas. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. Vilnius: MELC, 2012, t. 22, p. 465.

2 Vytautas Stašinskas https://lt.wikipedia.org/wiki/Vytautas_Stašinskas

3 *Ten pat*.

(Atkelta iš 8 psl.)

PIRMASIS NEOFICIALUS LIETUVOS ATSTOVAS PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS

V. Stašinskas. Anot J. Budrio, tai reikšmingas forumas, nes jo posėdžius transliuoja per radiją, o pranešimus spausdina ir platina pasaulio universitetams¹³.

Bet svarbiausia, V. Stašinskas buvo pasiuntinio P. Žadeikio įpareigotas, kaip biuletenio *The Lithuanian Situation* korespondentas, lankytis Jungtinių Tautų Organizacijoje Niujorke ir sekti jos darbą. Ypač tuos klausimus, kurie liečia Rytų Europą, TSRS ir okupuotas Baltijos šalis. Tuo pačiu tai buvo proga pabendrauti su ten akredituotais JAV didžiųjų dienraščių bei kitų šalių atstovais, jiems įteikti Lietuvos diplomatinės tarnybos parengtus raštus, notas ir kitus leidinius Lietuvos klausimu¹⁴. Lankymosi JTO intensyvumą iliustruoja tokie faktai – pavyzdžiui, 1956-1957 metais V. Stašinskas buvo atvykęs 67 kartus, o kelionės kainavo 40 dol. ir 75 ct. Dar už 8 dol. ir 20 ct. jis JTO sekretoriato įsigijo reikalingų politiniam darbui leidinių¹⁵.

Apie savo vizitus ir veiklą parengdavo išsamias ataskaitas ir platindavo visiems LDT nariams. Praktiškai Vytautas buvo pirmasis neoficialus, tiesa, nepripažintas, Lietuvos atstovas Jungtinių Tautų Organizacijoje. Viename rašte, rašydamas apie savo statusą, jis pažymėjo, kad savo turimą korespondento leidimą naudoja „tam, kad per duris įečiau kaip korespondentas, gi jau viduje būdamas pradėčiau vaidinti jau nebe korespondento, bet Lietuvos valstybės pareigūno vaidmenį, dalindamas korespondentams mūsų tekstus. Keliais atvejais aš negalėjau išvengti tokių misijų, bet ateityje prašysiu mane nuo

jų atleisti”¹⁶. Iš V. Stašinsko susirašinėjimo su Lietuvos atstovu Vašingtone Juozu Kajecku matome, kad tai nebuvo lengvai vykdomas įpareigojimas tarptautinėje organizacijoje. Įdomu tai, kad J. Kajecko užuominai, jog reikėtų apriboti tuos apsilankymus, V. Stašinskas pritarė¹⁷. Matyt, kad jam taip pat jau buvo įkyrę tie vizitai, nes nelengvai gaudavo, kaip korespondentas, akreditaciją, kurią reikėjo nuolat pratęsinėti. Taip pat tekdavo gaišti nemažai laiko (daugiausia savo laisvalaikio sąskaita) ne tik kelionėms, bet ir susipažįstant su JTO dokumentais. Apsunkino veiklą ir tai, jog nuo 1958 metų nustojo eiti biuletenis *The Lithuanian Situation*. Net kurį laiką jam teko apgaulingai prisidengti nebeeinančio leidinio korespondentu. O tai kėlė, anot V. Stašinsko, pavojų Lietuvos vardo prestižui, jeigu paaiškėtų tokia apgaulė¹⁸. Vizitų į JTO našta buvo nukelta nuo Lietuvos generalinio konsulato Niujorke darbuotojų pečių.

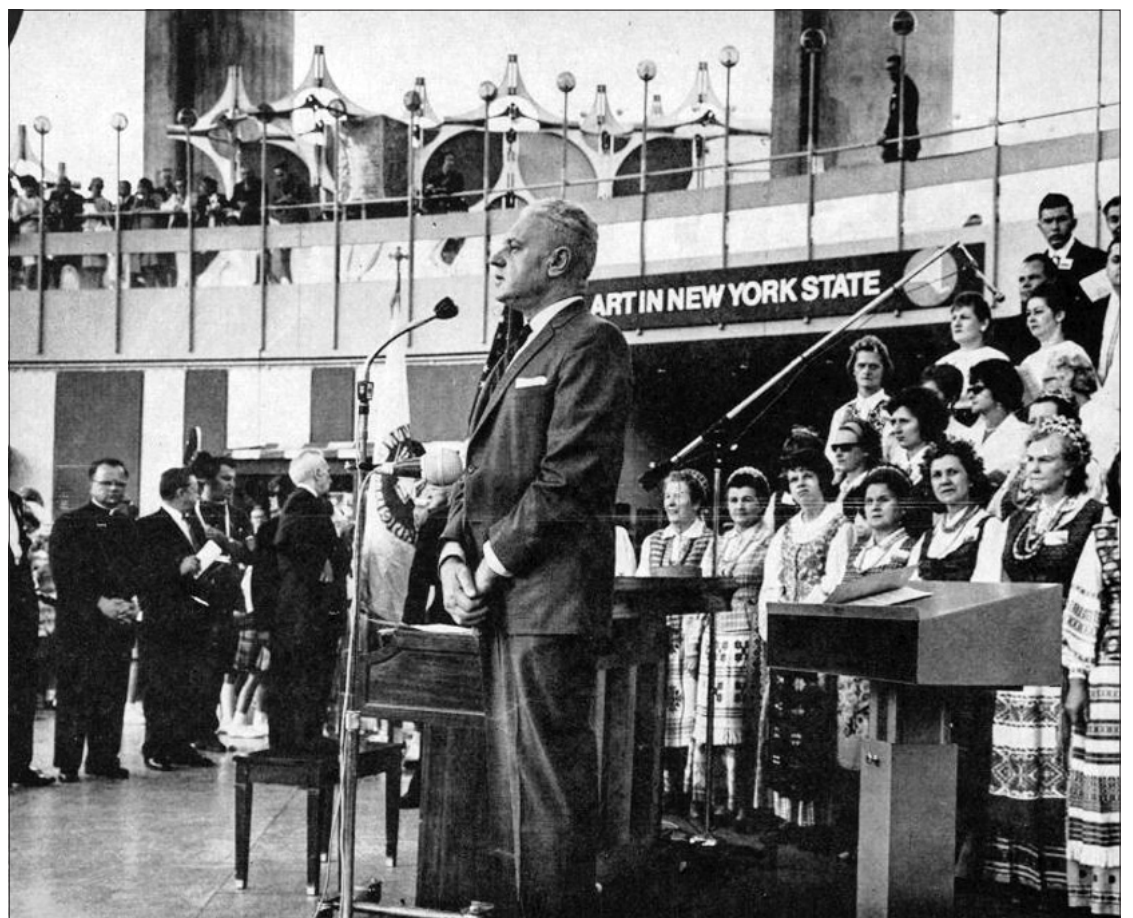
Naujasis Lietuvos generalinis konsulas Niujorke

1964 m. rugsėjo 1 d. mirė ilgametis Lietuvos generalinis konsulas J. Budrys. Jo įpėdiniu Niujorke buvo numatytas konsulas V. Stašinskas. Pirmiausia LDT šefas S. Lozoraitis paprašė jo laikinai eiti generalinio konsulo pareigas. O 1964 m. spalio 1 d. JAV valstybės departamentas pripažino V. Stašinską naujuoju Lietuvos generaliniu konsulu Niujorke. Jo alga pakilo nuo 392 dol. iki 500 dol. (tuo tarpu J. Budrio alga buvo 610 dol. į mėnesį). Bet sumažėjus konsulato darbuotojų skaičiui, V. Stašinsko darbų apimtis padidėjo – be ankstesnių rūpesčių, atsirado atsakomybė už Lietuvos generalinį konsulatą ir jo darbuotojus, jau jam teko nuolat kontaktuoti su LDT nariais, ypač su Lietuvos atstovu Vašingtone. Būtina pažymėti, kad LDT narių darbo valandos nebuvo normuojamos, nes darbo buvo daug, o dirbančiųjų – kasmet

16 1958 10 16 V.Stašinsko rašto nr.3157/32-M J.Kajeckui į Vašingtoną nuorašas. Ten pat, l. 220.

17 1958 10 07 J.Kajecko raštas nr. 467 V.Stašinskui į Niujorką. *Ten pat*, l. 218.

18 1958 10 16 V.Stašinsko rašto nr.3157/32-M J.Kajeckui į Vašingtoną nuorašas. *Ten pat*, l. 220-221.

Vytautas Stašinskas kalba Lietuvos dienų programoje Niujorko valstijos paviljone, 1964 m. rugsėjo 20 d. Nuotr. P. Wytenus („Lietuvių dienos“)

mažėjo. Tapo įprasta, kad jie dirbo viršvalandžius vakarais, kai kada savaitgaliais ir net atostogų metu. O už tai nebuvo mokami jokie papildomi pinigai¹⁹.

Pirmą platesnį interviu naujasis konsulas davė žurnalo *Lietuvių dienos* redaktoriui poetui Bernardui Brazdžioniui. Trumpai apibūdinamas Lietuvos generalinio konsulato padėtį, darbuotojus ir ryšius su LDT nariais bei Lietuvos laisvinimo veiksniais (lietuviškomis organizacijomis), akcentavo ir konsulato veiklos prioritetus. Konsulas pažymėjo, jog pastaruoju metu „yra labai padidėjęs ir pasunkėjęs darbas ryšium su palikimų apsauga nuo patekimo į Sovietų išdo rankas”²⁰. Be to, tautiečius – JAV lietuvius - nuolat teko konsultuoti jiems rūpimais klausimais – siuntinių, pinigų, laiškų siuntimo artimiesiems į „Lietuvos TSR” klausimais. Taip pat duodavo patarimus vykstantiems į ekskursijas į okupuotą Tėvynę, stebėjo atvykusių su ekskursijomis iš „Lietuvos TSR” veiklą²¹.

19 1967 03 20 J. Kajecko rašto nr. 512 Lietuvos generaliniam konsulatui Niujorke nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 4, b. 54, l. 232.

20 Lietuvos konsulatas New Yorke. Pokalbis su Lietuvos Generaliniu Konsulu Vytautu Stašinsku. *Lietuvių dienos*. 1964, lapkritis, nr. 9, p. 4-6.

21 1965 06 16 Lietuvos atstovo Vašingtone rašto nr. 881 Lietuvos generaliniam konsulatui Niujorke nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 4, b. 54, l. 91; 1967 05 02 J.Kajecko konfidencialaus rašto nr. 1283 A/sl. V.Stašinskui Niujorke nuorašas. *Ten pat*, l. 238.

Padėdavo išeiviams surasti artimuosius, pasklidusius ne tik po JAV, bet ir kitas šalis; išdavinėjo Lietuvos pasus, net asmenims atstatydavo dingusius dokumentus, kurie buvo reikalingi JAV pilietei gauti ir kt. Be viso to, dažnai į konsulatą ateidavo amerikiečių užklausimai apie Lietuvą, jos padėtį, kultūrą ir pan.

Generalinis konsulas V. Stašinskas nemėgo didelių susibūrimų ir sakomos kalbos jį vargindavo. Bet, kiek galima pastebėti iš turimos informacijos, dalyvaudavo JAV lietuvių renginiuose, skirtuose paminėti Lietuvos valstybingumą ar pagerbti jo kūrėjus. Dalyvaudavo tik kai buvo kviečiamas ir tik ten, kur plačiai skambėjo Lietuvos vardas.

Per ankstyvas generalinio konsulo pasitraukimas.

V. Stašinskas, nors jaunystėje aktyviai užsiiminėjo sportu, bet gera sveikata vėliau negalėjo pasidžiaugti. Metai prieš mirtį, t. y. 1966 metais, jis turėjo sunkią operaciją. Deja, nuo 1967 m. birželio mėnesio Vytauto sveikata pradėjo blogėti. Kolega A. Simutis rašė, kad apie savo ligą V. Stašinskas vengdavo kalbėti, niekam nesiskųsdavo, nors aplinkiniams žmonėms generalinio konsulo būklė kėlė nerimą. Artimieji jį ragino kreiptis į gydytojus, bet Vytautas vis atsisakinėjo²². Gydytojų prognozės nebuvo geros - lie-

22 1967 07 19 A.Simučio rašto nr.1045/3-A Pro Memoria Lietuvos Generalinio Konsulo mirtis LDT nariams nuorašas. *Ten pat*, b. 278, l. 11.

pos 15 d. gydytojas dr. Jonas Jasaitis telefonu konsului A. Simučiui pranešė apie V. Stašinsko mirtį. Tuojau A. Simutis apie tai telegrama informavo LDT šefą S. Lozoraitį. A. Simutis parengė V. Stašinsko nekrologą angliškai. Labai trumpos dvi žinutės apie V. Stašinsko mirtį pasirodė liepos 16 ir 17 dienos *New York Times* laikraščiuose²³.

V. Stašinsko²⁴ palaikai buvo palaidoti Naujose Kalvarijos kapinėse Niujorke²⁵. Visas laidotuvių išlaidas, t. y. 1797 dol., padengė LDT iš savo turimų lėšų, prižiūrimų JAV valstybės departamentu²⁶. Naujuoju Lietuvos generaliniu konsulu Niujorke netrukus buvo paskirtas A. Simutis, kurį JAV valstybės departamentas 1967 m. rugsėjo 11 d. pripažino. Jis šias pareigas ėjo iki pat Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo.

23 Iškarpos. *LCVA*, f. 656, ap. 4, b. 54, l. 245.

24 1967 07 19 A.Simučio rašto nr.1045/3-A Pro Memoria Lietuvos Generalinio Konsulo mirtis LDT nariams nuorašas. *Ten pat*, b. 278, l. 12.; Mirė Gen. konsulas V. Stašinskas. *Dirva*. 1967, liepos 26, nr. 81, p. 1.

25 1967 09 20 J.Kajecko rašto nr. 1454 Lietuvos generaliniam konsului A.Simučiui nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 4, b. 54, l. 271.

26 Skirius J. Anicetas Simutis – paskutinis prieškarinio Lietuvos diplomatas. *Anicetas Simutis: 60 metų Lietuvos diplomatinėje tarnyboje*. Vilnius: LGGRTC, 2007, p. 28-29.

13 Iš „Amerikos balso” archyvų. Pulk. J.Budrys: galvodami apie Lietuvą, savo gyvenimu skūstis negalime. <https://www.lrt.lt/naujienos/tavo-lrt/15/60405/is-amerikos-balso-archyvo-pulk-j-budrys-galvodami-apie-lietuva-savo-gyvenimu-skustis-negalime>

14 1956 12 17 V.Stašinsko rašto nr. 3118/32-M P.Žadeikiui į Vašingtoną nuorašas. *LCVA*, f. 658, ap. 1, b. 276, l. 127.

15 1958 02 04 V.Stašinsko rašto nr. 346/32-M J.Kajeckui į Vašingtoną nuorašas. *Ten pat*, l. 207.

MASKVOJE – LILIJOS VJUGINOS DOKUMENTINIO FILMO „MAN NEBAISU” PERŽIŪRA

Kino festivalių laureatės L. Vjuginos dokumentinio filmo „Man nebaisu” peržiūra ir aptarimas. LR URM

2021 m. gruodžio 7 d. Lietuvos ambasadoje Maskvoje įvyko režisierės, prodiuserės, Rusijos televizinės dokumentikos mokyklos atstovės, kino festivalių laureatės Lilijos Vjuginos dokumentinio filmo „Man nebaisu” peržiūra ir ap-

tarimas. Filmas pasakoja apie nacių okupuoto Vilniaus žydų getą, įkurtą Vilniaus senamiestyje 1941 m. rugsėjo 6 d. Filme taip pat yra nagrinėjamas ir prieštaraujantis geto asmenybės – Judenrato pirmininko, buvusio Lietuvos kariuomenės

karininko Jakovo (Jokūbo) Genso – tragiškas likimas.

Renginyje dalyvavo Lietuvos ambasadorius Eitvydas Bajarūnas, taip pat režisierė Lilija Vjugina, mokslo ir švietimo centro „Holokaustas” bendrapirmininkas, Rusijos

valstybinio humanitarinio universiteto profesorius Ilja Altmanas, Rusijos visuomenės ir kultūros veikėjai, lietuvių bendruomenės nariai. Filmo peržiūroje taip pat dalyvavo ir žodį tarė rašytoja, kino kritikė, politinė ir visuomenės veikėja, žmogaus teisių aktyvistė, centro „Holokaustas” prezidentė, Rusijos žydų kongreso prezidento narė Alla Gerber.

Sveikindamas susirinkusią auditoriją, ambasadorius Eitvydas Bajarūnas pasidžiaugė, kad ambasada ir toliau tęsia 2020 metais pradėtą renginių ciklą, skirtą žydų istorijai, Holokausto tematikai, atminties išsaugojimui ir įprasminimui. Taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuva yra pasirengusi kalbėti sudėtingais klausimais ir reflektuoti juos drauge su žydų tauta, supranta ir vertina žydų indėlį į Lietuvos ir pasaulio kultūrą.

Renginyje dalyvavusi režisierė Lilija Vjugina, pristatydamą dokumentinį filmą, pabrėžė, kad dokumentinio kino kalba yra viena iš

atminties kalbų, per kurią galima įprasminėti istorines tragedijas ir jas pristatyti šiuolaikinei auditorijai bei drauge su ja ieškoti atsakymų į klausimus, reflektuoti apie Holokaustą.

Po filmo peržiūros profesorius Ilja Altmanas kartu su auditorija aptarė Jakovo Genso vaidmenį ir likimą, padėjo vakaro svečiams geriau suprasti, kas jis vis dėlto buvo – budelis ar gelbėtojas. Žiūrovai turėjo galimybę įsitraukti į diskusiją, taip pat pasidalinti įspūdžiais apie filmą, užduoti klausimus filmo režisieriui.

Šis ambasados renginys tapo dar vienu atspirties tašku ir tolimesnėms atminties kalbų paieškomis, diskusijoms apie tai, kaip kalbėti apie Europos žydų tragediją, kad pokalbis neišsuktų stingdančio siaubo, nevirstų pernelyg reliatyviais samprotavimais apie „istorijos sudėtingumą”, kaip kalbėti apie istorines tragedijas taip, kad išgirstų šiuolaikinis pasaulis. LR URM

PRAHOJE ĮTEIKTAS VALSTYBINIS APDOVANOJIMAS M. DOBUŽINSKIO PIEŠINIUS IR DOKUMENTUS LIETUVAI PERDAVUSIAI ANASTAZIJAI KOPRIVOVAI

Gruodžio 10 dieną vykusios iškilmingos ceremonijos Lietuvos ambasadoje Prahoje metu įteiktas Lietuvos valstybės apdovanojimas - ordino „Už nuopelnus Lietuvai” Riterio kryžius - Čekijos pilietei Anastazijai Koprivovai, kuri išsaugojo ir Lietuvai perdavė vienam svarbiausių Lietuvos modernizmo epochos menininkų Mstislavui Dobužinskiui (1875-1957) priklausiusius piešinius ir dokumentus.

„Man didelė garbė įteikti Lietuvos valstybės apdovanojimą žmogui, kurį itin gerbiu už jos nesavanaudišką poelgį ir tvirtą pasiryžimą padaryti viską, kad Lietuvai būtų gražintos jai priklausančios vertybės”, – sakė Lietuvos ambasadorius Čekijoje Laimonas

Talat-Kelpša.

Pasak ambasadoriaus, A. Koprivovos Lietuvos institucijoms perduoti dokumentai ne tik papildė Lietuvoje saugomą menininko archyvą, tačiau padėjo atskleisti ir įdomių faktų apie M. Dobužinskio asmenybę ir profesinius planus. „Esu tikras, tyrėjams išsamiai išnagrinėjus dokumentus, mūsų laukia dar daug įdomių atradimų ir detalių apie šį iškilų kūrėją”, – kalbėjo ambasadorius.

Apdovanojimo ceremonijoje dalyvavo A. Koprivovos artimieji ir kolegos, Prahoje reziduojantys diplomatai, ambasados bičiuliai ir lietuvių bendruomenės Čekijoje nariai. Pagerbti Čekijos pilietės atvyko ir Lietuvos literatūros

ir meno archyvo, kuriame saugomi perduoti dokumentai, direktorius Juozapas Blažiūnas.

Archyvui perduoti dokumentai atspindi 1936-1937 metų laikotarpį, kuomet Čekijoje M. Dobužinskis sukūrė scenovaizdį ir kostiumus Nacionalinio teatro Prahoje spektakliui „Eugenijus Oneginas”.

1936 metais Prahoje gimusi A. Koprivova 1963-1993 metais dirbo J. A. Komenskio pedagogikos institute prie Čekoslovakijos mokslų akademijos. Išėjusi į pensiją ji ėmėsi rusų emigracijos į Čekoslovakiją temos, bendradarbiavo su Čekijos mokslų akademijos Slavų biblioteka, rengė publikacijas ir parodas apie rusų emigrantus, 1945 metais išstremtus iš Čekoslovakijos į

Iškilmingos ceremonijos Lietuvos ambasadoje Prahoje metu įteiktas Lietuvos valstybės apdovanojimas - ordino „Už nuopelnus Lietuvai” Riterio kryžius - Čekijos pilietei Anastazijai Koprivovai. LR URM

Sovietų Sąjungos lagerius, siekė jų reabilitavimo. Jos surinktas dokumentų ir fotografijų

archyvas apie rusų emigrantų gyvenimą Čekijoje laikomas vienu didžiausių šalyje.

VARAŽDINE, KROATIJOJE, ATIDARYTA LIETUVOS TAUTODAILĖS PARODA

Gruodžio 15 dieną Lietuvos ambasadorė Kroatijoje Jūratė Raguckienė vizito Varaždine, Kroatijoje, metu susitiko su miesto vicemeru Miroslavu Marković bei atidarė Lietuvos tautodailininkų parodą.

Susitikime pasidžiaugta jau keletą metų aktyviai plėtojama kultūriniais ryšiais, aptartos dvišalių verslo ryšių plėtojimo perspektyvos, tolesnės bendradarbiavimo galimybės kultūros, švietimo, sporto ir kitose srityse.

Vizito Varaždine metu am-

basadorė J. Raguckienė kartu su Varaždino miesto muziejaus direktoriumi Ivanu Meseku, miesto vicemeru Miroslavu Marković ir Varaždino apskrities tarybos pirmininku Josipu Križanić atidarė jungtinę Lietuvos tautodailininkų parodą „Įkvėpimo paieškos harmonijoje su Lietuvos liaudies meno grožiu”. Parodoje eksponuojami tradicinių amatų meistro Vytauto Valiušio juodosios keramikos darbai, liaudies grafikos tradicijų puoselėtojos Onos Pusvaškytės linoraižiniai ir Lietuvos tautodailininkų su-

kurti šiaudų sodai.

Ambasadorė padėkojo Varaždino miesto muziejui už galimybę pasveikinti senosios Kroatijos sostinės gyventojus bei miesto svečius artėjančių švenčių proga ir supažindinti visuomenę Lietuvos tautodailininkų darbais.

Parodą „Įkvėpimo paieškos harmonijoje su Lietuvos liaudies meno grožiu” parengė Lietuvos nacionalinis muziejus ir Vilniaus etninės kultūros centras kartu su Varaždino miesto muziejumi.

Paroda Varaždino miesto muziejaus Meno galerijoje veiks iki 2022 metų sausio 5 dienos. LR URM

Kalėdinė eglutė Varaždine, Kroatijoje. LR URM

2022-IEJI ŽURNALISTAMS – SU VYTAUTO GEDGAUDO ŽENKLU

Vytautas Gedgaudas

Lietuvos žurnalistų sąjungos ir Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos pirmininkas Dainius Radzevičius pranešė,

šiuos metus skelbia Vytauto Gedgaudo metais.

Šiuo metu Vilniuje Žurnalistų namuose veikia paroda

„Laiko sūpuoklėse“, skirta legendinio žurnalisto ir redaktoriaus Vytauto Gedgaudo (1912-1999) gyvenimui ir kūrybai. Parodos sumanytoja ir autorė Vilniaus universiteto doc. dr. Jolanta Mažylė parodos atidaryme sakė, kad amžininkų atsiminimuose dažnai pabrėžiamas Vytauto Gedgaudo akiračių platumas. Nors Antrojo pasaulinio karo metu jis buvo patyręs karo kautynių ugnį, o pokariu kaip žurnalistas stebėjęs pasaulinio masto įvykius, lėmusius XX amžiaus istoriją, Vytautas Gedgaudas išliko paprastas, atsakingas žmogus, atliekantis savo pareigas tyliai ir su giliu pasišventimu.

D. Radzevičius pabrėžė, kad šią iniciatyvą LŽS ir NŽKA organizacijų nariai palaikė siekdami deramai pagerbti Vytauto Gedgaudo darbus atkurta Lietuvai jo 110-ųjų gimimo metinių

proga.

2022-aisiais ketinama surengti ir Vytauto Gedgaudo skaitymus, mokslinę konferenciją, skirtą išeivijos žiniasklaidai ir žurnalistikai, įvairiuose Lietuvos regionuose surengti susitikimus su V. Gedgaudo premijos laureatais.

Žurnalistas, redaktorius Vytautas Gedgaudas puoselėjo ir atkurtos Lietuvos žurnalistiką.

Jis paskyrė asmeninių lėšų fondui, kuris ir tapo pagrindu kasmet skiriamai jo vardo premijai. Nuo 1997 metų Vytauto Gedgaudo premija yra Lietuvos žurnalistų sąjungos ir Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos kasmetinė premija.

Ji skiriama žurnalistams už turiniu ir forma išskirtinius spaudos, radijo, televizijos, interneto ir fotožurnalistikos darbus.

ELTA

„DIRVAI“ AUKOJO:

A. Markevičius, Santa Monica, CA.....	177
D. Jakas, Blue Bell, PA.....	145
A. Gamziukas, Snyder, NY.....	100
A. Grajauskas, Harburg, NJ.....	100
R. Sadauskas, Yorktown, VA.....	100
G. Taoras, Westlake, OH.....	70
S. Lee, Seminole, FL.....	50
G. Stankunas, Cos Cob, CT.....	50
J. Variakojis, Burr Ridge, IL.....	50
A. Barzdukas, Falls Church, IL.....	45
A. Karasa, Oxfords, PA.....	40
S. Juodvalkis, Willow Hills, OH.....	25
R. Strimaitis, Los Altos, CA.....	25
V. Remėza, Manhasset, NY.....	22
M. Gatautis, Cleveland Hts., OH.....	20
T. Sperauskas, Putnam Valley, NY.....	20
R. Valaitis, Wickliffe, OH.....	20
R. Gudaitis, Stony Brook, NY.....	10
L. Karnitis, Columbus, OH.....	10
J. Kaunas, Geneva, OH.....	10
I, Meilienė, Tinley Park, IL.....	10
R. Selenis, Livonia, MI.....	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

likų bažnyčios šventoriaus, tad pirmame plane - bažnyčios vartų arka. Atvirukai išleisti dideliais tiražais, bet didžioji jų dalis ir buvo platinama Sibire, mūsų kraštuose jie sutinkami gana retai.

Kunigui Kristupui Švirmickui nėra skirta nei pašto ženklų, nei voko ar kito pašto leidinio. Bet filatelijoje jis įamžintas bent savo palikimu – jo iniciatyva ir rūpesčiu pastatyta Irkutsko bažnyčia.

Ričardas Vainora

KRISTUPĄ ŠVIRMICKĄ PRISIMENANT

Kristupas Švirmickas (1814-1894) – vienuolis, kunigas, pirmasis knygnešystremtinys.

Gimė Varnupių kaime, mokėsi Marijampolėje, vienuoliams priklausiusioje mokykloje. 1831 m. sukilimo metu užsirašė savanoriu į ulonus. Sukilimo metu buvo du kartus sužeistas Stočekio mūšyje ir Nova Viešo mūšyje. Nuslopinus sukilimą grįžo į Marijampolę, 1932 m. įstojo į marijonų vienuolyną. 1837 m. Seinuose įšventintas į kunigus. 1844 m. paskirtas Marijampolės vienuolyno vyresnioju.

Maždaug nuo 1842 m. organizavo nelegalios patriotinės, rezistencinės literatūros tiekimą iš Vokietijos ir Prancūzijos ir jos platinimą Lietuvoje. Konspiracija buvo atskleista, 1846 m. gruodį K. Švirmickas ir dar du Marijampolės vienuoliai buvo areštuoti. Buvo kalinamas ir teisiamas Varšuvoje, nuteistas neterminuotai katorgai Sibire. Vėliau nuosprendis buvo sušvelnintas: katorga pakeista tremtimi į Irkutsko guberniją policijos priežiūron, paliekant kunigui ir neatimant civilinių teisių. Atvyko į Irkutską 1852 m.

Irkutske K. Švirmickas padėjo kunigui D. Hacickiui, šiam mirus nuo 1855 m. tapo nuolatinis Irkutsko klebonas ir Sibiro būrių karo kapelionas. Jo žinioje buvo didžiausia plotu katalikų parapija pasaulyje. Be klebono pareigų Irkutske jis taip pat privalėjo lankyti parapijos vietas, kuriose gyveno daugiau kata-

Kunigas Kristupas Švirmickas 1870 metais

likų. Klebonas K. Švirmickas po savo parapiją keliaudavo kasmet, o 1859 m. atliko didžiulę kelionę po Amūro provinciją, neperseniausiai atimta iš Kinijos. Jis buvo pirmasis katalikų dvasininkas tuose kraštuose, kur, beje, jau buvo nemažai gyventojų iš vakarinės Rusijos dalies. 1855 m. jam buvo leista grįžti į Lietuvą, bet kunigas atsakė, manė esąs labiau reikalingas Sibiro tremtiniams katalikams.

1879 m. birželio 22-24 d. Irkutske kilo didžiulis gaisras, sudegė bent pusė miesto, taip pat ir medinė bažnyčia, klebonija, turtinga parapiinė biblioteka (~ 3000 leidinių). Kristupas Švirmickas ėmėsi, atrodo, Rusijoje beviltiško reikalo – surinkti lėšas naujai katalikų bažnyčiai. Tačiau dėl didžiulio kunigo autoriteto surinktos aukos viršijo bet kokius lūkesčius, aukojo net ir ne katalikai. 1884 m. pastatyta nauja mūrinė neogotikinė Švč. Mergelės Marijos

ėmimo į dangų bažnyčia, viena gražiausių Rusijos imperijoje. Architektas – karininkas Jonas Tamulevičius (daug kur rašoma Ivan Fomič Tamulievich). Pagrindinį medinį altorių suprojektavo Valerijonas Kulikovskis.

Kunigo veikla patiko ne visiems. 1894 m. kunigas Kristupas Švirmickas mirė nuo žaizdų, padarytų nežinomų nusikaltėlių.

Irkutsko katalikų bažnyčia išliko iki šiol. Sovietmečiu bažnyčia smarkiai nukentėjo: 1938 m. katalikų bendruomenė buvo likviduota, bažnyčioje įsikūrė Rytų Sibiro kino kronikos studija. Iš išorės pastatas nenukentėjo, bet viduje iš bažnyčios nedaug kas ir liko. Laikai keitėsi, 1974-1978 m. pastatas buvo restauruotas, norėta suteikti jam pirminę išvaizdą, pašalinant vėlesnius perstatymus. Pradžioje lenkų iniciatyva norėta pastate įrengti lenkų istorijos Sibire muziejų. Beje, lenkų literatūroje Irkutsko bažnyčia - lenkų, Kristupas Švirmickas – lenkas, pagal juos taip yra su visomis katalikų bažnyčiomis Rusijoje ir nebuvo bei nėra nei vieno kunigo lietuvio visoje Rusijoje! Dažnai, nesigilindami į smulkmenas, tai kartoja ir Rusijos autoriai. Muziejaus idėja buvo atmesta, pastate įrengta filharmonijos salė, jai Vokietijoje specialiai suprojektuoti ir pagaminti vargonai. 1991 m. buvo atkurta katalikų bendruomenė, ji paprašė pastatą grąžinti katalikams. Miesto valdžia su

tuo iš principo sutiko, bet iškilo visa eilė problemų. Iš jų svarbiausios dvi. Pirmą: miesto visuomenė nenori atsisakyti vargonų ir pamėgtų koncertų, labai gražiai skambančių būtent šiame, neogotikiniame pastate. O kaip suderinti bažnyčios ir koncertų salės paskirtis? Antra: Irkutske dabar jau apie 600 000 gyventojų, srityje jų per 3 milijonus. Katalikų procentas nedidelis, bet jie vis vien netilps į mažytę, daugiau nei prieš 100 metų statytą bažnytėlę, atitikusią to meto poreikius. Buvo sutarta katalikams pastatyti naują, didelę, modernią bažnyčia, kas ir buvo padaryta 2000 metais. O senoje bažnytėlėje pamaldos irgi vyksta derinant jas su vykstančiais koncertais.

SSRS ryšių ministerija 1981 m. išleido dvipusį ženklinį atviruką, nuotraukoje – Irkutsko bažnyčia. Užrašas „Irkutskas. Vargonų muzikos salė“, tokia tais metais buvo pastato paskirtis. Įdomus ir kitas ženklinis atvirukas, išleistas 1982 metais. Užrašas „Irkutskas. Irkutsko gubernijos ikirevoliucinės istorijos muziejus“. Jame istorinis pastatas, kuriame buvo cerkvė, muziejus, vėl cerkvė, bet mums tai neįdomu. Tačiau nuotraukos autorius pastatą fotografavo iš kata-

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55.
PUSEI METŲ - \$40.
PIRMA KLAUSE - \$78.
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00

LIETUVOS ŠOKĖJAI ANT LEDO ATNAUJINTAME VERTINIME

Šokėjai ant ledo Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius.

AP

LIETUVOS VYRŲ 3X3 KREPŠINIO RINKTINĖ NEŽADA SUSTOTI

Lietuvos vyrų 3x3 krepšinio rinktinė.

FIBA

Šakių „Gulbelės“ pasirodymu Džedoje baigėsi 3x3 sezonas, kuris Lietuvai buvo įspūdingas – šalies federacija per metus atsидūrė pasaulio viršūnėje, rašoma pranešime žiniasklaidai.

Būtent pasiekimų auginimas prieš sezoną buvo vienas pagrindinių Lietuvos 3x3 asociacijos tikslų, kadangi tai lemia tiesioginį patekimą į olimpines žaidynes, ko šiemet per atranką padaryti nepavyko.

Žvelgiant į praėjusius metus, nepaisant Lietuvos trijų rinktinės pralaimėjimo olimpinėje atrankoje būsimiems aukso medalių laimėtojams latviams, rinktinės pasiekimai – puikūs.

Žinoma, pozityviausias pasiekimas – vyrų rinktinės sidabras Europos čempionate, tačiau šalia jo buvo ir būrys jaunimo sėkmingų pasirodymų įvairiuose turnyruose bei moterų rinktinės patekimą į Senojo žemyno pirmenybes bei ten nukeliavimas iki ketvirtfinalio ir užimta 6-oji vieta.

Tai – aukščiausias moterų rinktinės pasiekimas nuo 2014-ųjų, o tai pro akis neprasprūdo ir Lietuvos olimpiniam komitetui. Moterų 3x3 rinktinė buvo įtraukta į Paryžiaus olimpinį žaidynių programą ir joms yra numatytas finansavimas.

„Pirmiausia, reikia pasidžiaugti, jog buvo pirmas normalus popandeminis sezonas ir daug mūsų komandų bei rinktinų turėjo galimybes

parodyti savo sugebėjimus, – kalbėjo Lietuvos 3x3 asociacijos direktorius Ignas Grinevičius. – Nuolat siekiame įtraukti kuo daugiau žaidėjų, kurie prioritetą teiktų 3x3 krepšiniui, jau šiemet labai stipriai pasistūmėjome link Paryžiaus olimpinio žaidynių su reitingo taškais, pamatas yra, tačiau nežadame sustoti.“

Pagal bendrą 3x3 vertinimą pirmoje vietoje esanti Lietuva tarp atskiros vyrų grupės nuleidžia tik Rusijai, o iki šio sezono pasaulio elite nefigūravusios moterys jau pasiekė dešimtuką.

Šįmet buvo džiuginantis rinktinės sezonas, bet ir klubiniai metai tikrai nebuvo prastesni ir dabar net keturios Lietuvos komandos yra stipriausiųjų trisdešimtuose – Šakių „Gulbelė“, Utenos „Uniclub“, Raudondvario „Tauras“ ir Marijampolės „Sūduva-Mantinga“.

„Džiaugiamės ir didžiųjų savo klubais, keturiomis topinėmis pasaulio komandomis dar gali pasigirti tik Serbija, – sakė Lietuvos 3x3 asociacijos įkūrėjas Rolandas Skaisgirys. – Kitais metais norime išlaikyti tokį lygį, o jei pavyks – turėti ir daugiau elitinių komandų. Jei pavyks išvengti trikdžių su 5x5 sezono tvarkaraščiu, kaip buvo šiemet, rezultatas gali būti dar geresnis.“

Baigiamajame FIBA 3x3 sezono turnyre Džedoje „Gulbelė“ grupėje pralaimėjo dviem būsimiems finalininkams – „Liman“

ir „Gagarin“ krepšininkams bei turnyre liko 9-i. Geriausias Lietuvos klubų pasirodymas prestižiškiausiame sezono turnyre – 2020-aisiais Utenos komandos užimta 3-ioji vieta.

„Neslepame ambicijų, kad norime galiausiai užlipti ant 3x3 sosto klubiniame sezono. Dabar turime keturias komandas elite, bet tikimės, jog galiausiai turėsime ir tą vieną, kuri bus trejetų krepšinio flagmanas visame pasaulyje“, – ambicijų neslėpė R. Skaisgirys.

Artimiausiu metu FIBA 3x3 krepšinis turėtų žengti dar vieną milžinišką žingsnį į priekį – siekiama įkurti trejetų krepšinio Eurolygą.

„Esame pasistūmę į priekį šiuo klausimu, – apie FIBA 3x3 Eurolygos atitikmenį pasakojo I. Grinevičius. – Naujos kolektyvinės lygos dalininkais būtų stipriausi pasaulio klubai, kurie kartu rengtų įvairius turnyrus atskirose šalyse. Labai tikimės ir planuojame surengti bendrą naujos lygos turnyrą jau artėjančiais metais.“

Žingsnių į priekį 2022-aisiais bus ne tik pasaulio trejetų krepšinio padangėje, bet ir Lietuvoje, o didžiausias jų – 3x3 Lietuvos krepšinio lygos įkūrimas.

Per naują juridinį vienetą bus vystomas Lietuvos krepšinio čempionatas, kuris bus vykdomas įvairiose šalies vietose, siekiant sudominti kuo daugiau žmonių trejetų krepšiniu.

„Lietuvos 3x3 krepšinio lygos dalininkais bus klubai, kurie patys ją ir valdys. 2022-aisiais tikrai bus įkurta ši lyga ir tokiais pagrindais vyks Lietuvos trijų rinktinė čempionatas, kurį tikimės surengti 8-10 skirtingų miestų. Pandemija pernai neleido mums keliauti per šalį ir žmonėms rodyti geriausias Lietuvos komandas, tačiau jau 2022-aisiais tikimės, jog kliūčių nebus ir daug skirtingų regionų bus dar geriau supažindinti su trejetų krepšiniu“, – baigė I. Grinevičius. **LRT**

Šokėjai ant ledo Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius šiuos metus užbaigia labai sėkmingai. Š.m. gruodžio 15 d. atnaujintame pasauliniame šokių ant ledo vertinime A. Reed ir S. Ambrulevičius yra garbingoje 13-toje vietoje iš 135 vertintų porų, o šio 2021/2022 m. pasaulinio sezono vertinime užima net 11 vietą, rašoma pranešime žiniasklaidai.

Tokie aukšti vertinimai leidžia planuoti šokėjų ant ledo patekimą į prizininę gretas 2022 m. Pekino žiemos olimpinėse žaidynėse (olimpinėse žaidynėse prizinėmis vietomis yra laikomos 1-8 vt.).

Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius yra vieninteliai, po Margaritos Drobiazko ir Povilo Vanago, pasiekę tokių aukštų rezultatų pasauliniame šokių ant ledo vertinime, niekam iš Lietuvos čiuožėjų iki šiol nėra tekę to padaryti. Sunkiai dirbdami bei kupini

ryžto, kiekvienose šio sezono varžybose A. Reed ir S. Ambrulevičius vis gerino savo rezultatus.

Lietuvai pora parvežė du sidabro medalius ir buvo pakviesti dalyvauti dviejuose pasaulio Grand Prix etapuose, į kuriuos kviečiamos tik 10 stipriausių pasaulio šokių ant ledo porų. Lietuvos vardas vėl skambėjo visame pasaulyje, kadangi šie etapai buvo transliuojami visų pasaulio televizijų.

Lietuvos šokėjai, kurie kol kas vieninteliai iš visų žiemos sporto šakų atstovų yra iškovoję kelialapius į olimpines žaidynes, vis dar nepraranda vilties gauti Lietuvos pilietybę ir intensyviai ruošiasi 2022 m. Europos dailiojo čiuožimo čempionatui, kuris įvyks 2022 m. sausio 10-16 d. Taline (Estija) bei 2022 m. Pekino žiemos olimpinėms žaidynėms.

LRT

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.